SPOTKAJMY SIĘ we Wrocławiu

Let's meet in Wrocław
Einladung nacht Wrocław
Зустріньмося у Вроцлаві

300-lecie Uniwersytetu Wrocławskiego

Dekada Kulturalnej Nagrody Śląska

10-lecie Niepodległej Ukrainy

Wydanie specjalne polsko-angielsko-niemiecko-ukraińskie Czerwiec 2001 rok

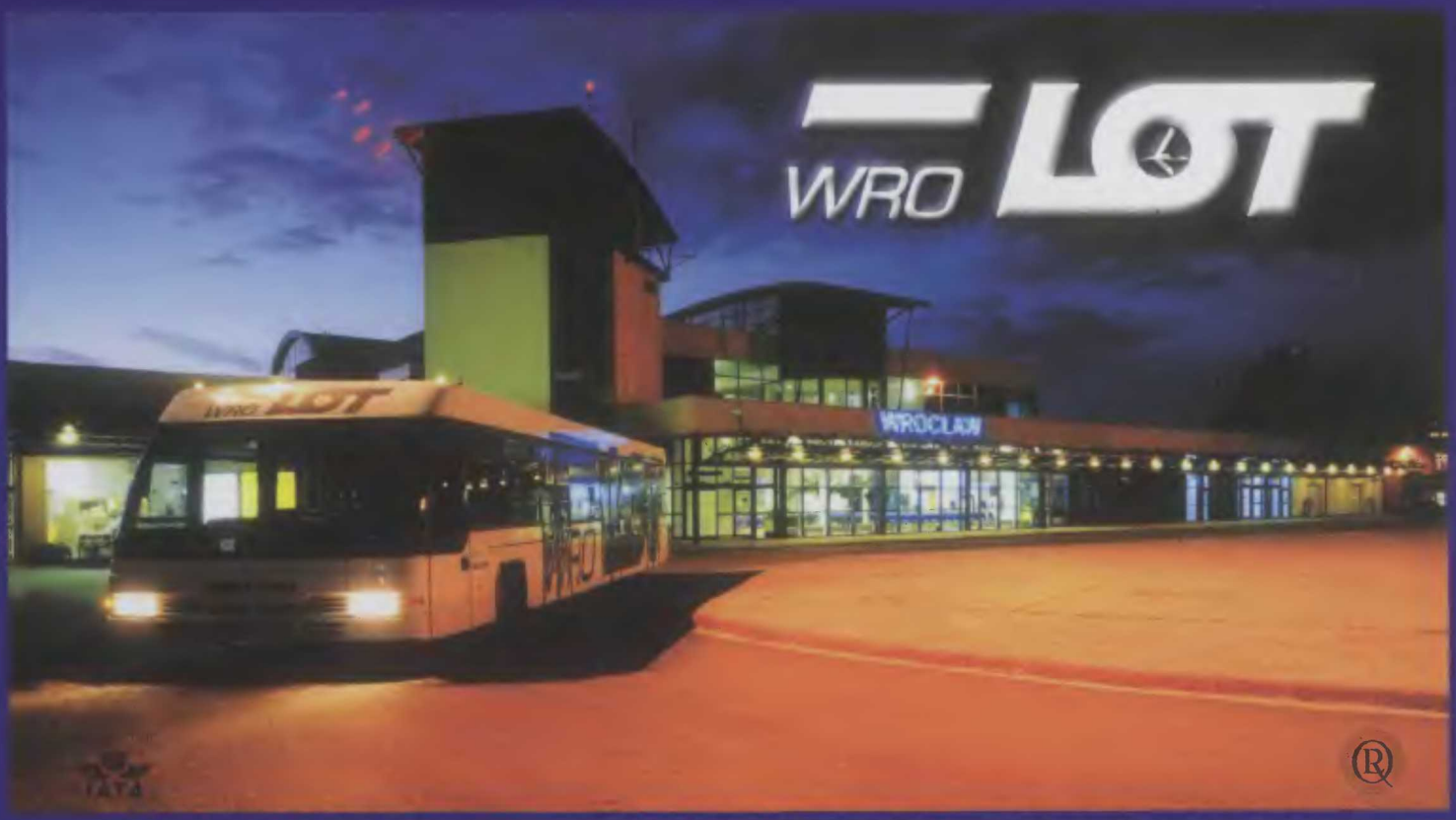

WRO-LOT Usługi Lotniskowe Sp. z o.o., 54-530 Wrocław, ul. Skarżyńskiego 36, tel. (071) 373 78 20 - 21
e- mail:biuro@wrolot.com.pl, www.wrolot.com.pl

Międzynarodowe Stowarzyszenie Dziennikarzy i Pisarzy Turystycznych

Dzięki energicznym zabiegom Belgijskiego dziennikarza Ralpha Alofsa, w 1951 roku powstał Belgijski Związek Pisarzy Turystycznych. To wydarzenie zapoczątkowało powstawanie podobnych Stowarzyszeń, m.in. we Francji i we Włoszech. Utworzyły one 4 grudnia 1954 roku w Paryżu Fèdèration Internationale des Journalistes et Ecrivains du Tourisme (Międzynarodowe Stowarzyszenie Dziennikarzy i Pisarzy Turystycznych), FIJET.

FIJET skupia obecnie 2000 członków z 75 krajów, stowarzyszonych w 40 klubach krajowych. Członkami FIJET są dziennikarze, pisarze turystyczni, fotograficy, filmowcy, kamerzyści, profesorowie, wykładowcy, etc. zajmujący się głównie tematyką turystyczną. Ich działalność w znacznym stopniu przyczynia się do rozwoju turystyki.

Naczelna zasada, którą kierują się członkowie FIJET brzmi: obiektywizm i dbałość o rozwój turystki.

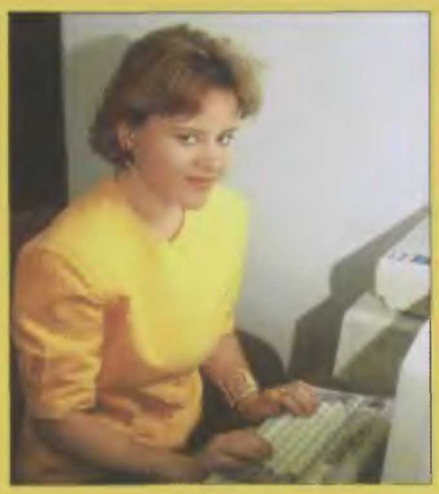

Alicja Kostecka, Sekretarz FIJET w Polsce

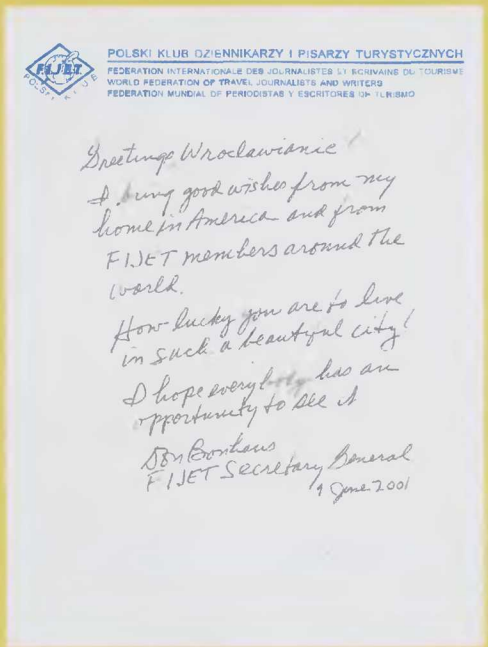

POLSKI KLUB DZIENNIKARZY I PISARZY TURYSTYCZNYCH
FEDERATION INTERNATIONALE DES JOURNALISTES ET ECRIVAINS DU TOURISME
WORLD FEDERATION OF TRAVEL JOURNALISTS AND WRITERS
FEDERATION MUNDIAL DE PERIODISTAS Y ESCRITORES DE TURISMO

Greetings Wrocławianie
I bring good wishes from my home in America and from FIJET members around the world.
How lucky you are to live in such a beautiful city!
I hope everybody has an opportunity to see it
Don Bonhaus
FIJET Secretary General
1 June 2001

Don Bonhaus, Sekretarz Generalny FIJET

Projekt dofinansowano w ramach mecenatu Samorządu Miasta Wrocławia, Wydziału Kultury Urzędu Marszałkowskiego Woj. Dolnośląskiego i Uniwersytetu Wr.
Patronat medialny: FIJET. **Zdjęcia:** okładka 1 - S. Arczyński, okładka 4 - B. Zdrojewski (zdjęcie Wrocławia), P.A.Praha (V. Havel), wewnątrz numeru - S. Arczyński, E. Pomorska.
Rys. R. Natusiewicz. **Teksty:** T. Bolanowski, P. Moras, przedruki z Gazety Wyborczej. **Tłumaczenia:** K. Baczmańska, J. Grzelczyk, A. Janiszewska, M. Wencak, J. Pawłowicz, I. Uberman.
Redakcja: B. Folta, współpraca J. Grzelczyk. **Oprac. graf. i DTP:** Tadeusz Chojnacki, FUNNA sp. z o.o. **Druk:** Drukarnia TRIADA, Wrocław.

WROCŁAW, ВРОЦЛАВ

Wrocław, stolica nowoutworzonego województwa Dolnośląskiego, jest jednym z najstarszych i najpiękniejszych miast w Polsce. Położony u podnóża Sudetów, nad rzeką Odrą, poprzecinany jej licznymi dopływami i kanałami, jest wyjątkowym miastem 12 wysp i 112 mostów.

Bogata i burzliwa historia miasta wpisana jest w jego mury. Czasy wczesnego średniowiecza przypomina Ostrów Tumski, na którym zachował się w doskonałym stanie jeden z najpiękniejszych w Europie zespołów architektury sakralnej. Wrocławski Ratusz zaliczany jest do najwspanialszych budowli gotycko-renesansowych w Europie Środkowej. Duży Rynek otoczony niezwykle okazałymi kamienicami, po przeprowadzonej ostatnio gruntownej renowacji, jest z pewnością najpiękniejszym tego typu miejscem w Polsce i jednym z najpiękniejszych w Europie. W siedemnastowiecznym – barokowym gmachu Uniwersytetu Wrocławskiego na szczególną uwagę zasługuje barokowa Aula Leopoldyńska, jak i niedawno odremontowane Oratorium Marianum.

Dawna i współczesna architektura wkomponowana jest w obfitość zieleni. W centrum miasta rozpościera się założony w XVIII wieku Park Szczytnicki, w którym rośnie ponad 370 gatunków drzew i krzewów. Szczególną atrakcję parku stanowi oryginalny ogród japoński.

Wspaniałym miejscem na spacery jest Ogród Botaniczny, z jego pięknym ogrodem kwiatowym, oranżerią, alpinarium i największą w Polsce kaktusiarnią, a także Ogród Zoologiczny, założony w 1865 roku z około 5,5 tys. zwierząt reprezentujących 650 gatunków.

Wrocław, to prężny ośrodek kultury. Pięć teatrów, opera, teatr muzyczny, filharmonia i liczne kluby, muzea i galerie zapewniają bogaty program wydarzeń artystycznych. Kulturalną wizytówką miasta stały się festiwale muzyczne o międzynarodowym znaczeniu. Największy z nich to Międzynarodowy Festiwal Wratislavia Cantans – Muzyka i Sztuki Piękne.

Odbywające się w Hali Ludowej targi są największą imprezą gospodarczą stolicy Dolnego Śląska.

Wrocław jest czwartym co do wielkości miastem w Polsce, liczącym około 650 tys. mieszkańców. Należy do największych w kraju ośrodków uniwersyteckich. Życie umysłowe skupia się wokół 13 wyższych uczelni z uniwersytetem i politechniką na czele.

Jest bardzo ważnym węzłem komunikacyjnym: przebiegają tędy 3 międzynarodowe drogi, są 2 duże dworce kolejowe, 2 porty żeglugi rzecznej oraz międzynarodowy port lotniczy, zapewniający bezpośrednie połączenia lotnicze z Warszawą, Frankfurtem n. Menem, Wiedniem i Kopenhagą.

Wrocław jest przepięknym miastem o bogatej historii i niepowtarzalnej urodzie. Doceniają ją zarówno mieszkańcy, jak i goście. Zwiedzając nasze miasto, będą państwo odkrywać miejsca magiczne. Zapraszamy do Wrocławia, mając nadzieję, iż pobyt tutaj pozostawi niezapomniane wrażenia i zachęci do ponownego przyjazdu.

Wrocław, the capital city of the Lower Silesia, is one of the eldest and the most beautiful towns in Poland. Situated at the foot of Sudety Mountains, on the Odra River with all its affluent streams and canals, it is a marvelous place with its 12 islands and 112 bridges.

The rich and dramatic history is registered on its walls and buildings. The Early Middle Ages can be read at the Cathedral Island (Ostrów Tumski), the magnificent complex of ancient sacramental architecture, unique in Europe. The City Hall (Ratusz) is known as one of the most admirable edifices in Middle Europe. The large square around the City Hall, surrounded by magnificent houses, newly restored, is certainly the most beautiful municipal complex in Poland.

Being in Wrocław one should visit the Aula Leopoldina, a splendid model of baroque architecture at the University, founded in the XVIIth century.

The ancient and the modern structures are composed within large green areas. In the heart of the City there is a Szczytnicki Park, aged 200 years, where one can know 370 trees ans shrubs. A particularly attractive object in the Park is an authentic Japanese Garden.

If you like walking about, you should visit the Botanical Garden with its beautiful flower quater, the orangery, as well as the collection of alpine plants and that of the cactuses. You should also visit the Zoological Garden, founded in 1865, where you can know 5,500 animals of 650 species.

Wrocław is a flourishing centre of culture. Five theatres, an Opera House, a musical theatre, the Concert Hall, numerous clubs, museums and art galleries give a guarantee for rich programs of artistic events. A music Festival „Wratislavia Cantans - Music and Fine Arts" is famous in Europe.

The competitive exhibitions in the People's Hall (Hala Ludowa) are the most important economic fairs in the Lower Silesia.

In view of the population Wrocław is the 4th town in Poland with 650.000 inhabitants. It is one of the most important centres of science. The intellectual life concentrates around 13 high schools, with the University and the Technical University on the top.

Wrocław is a significant communication centre with three international ways, two bog railway stations, two harbours on Odra River, and one international airport.

Wrocław with its rich history and its original beauty is a magnificent city highly appreciated by the local community and by its guests as well. Visiting our town may find here some magic places. We hope that you will have many unforgetable impressions and you will think of coming back.

Breslau, die Hauptstadt der neu entstandenen Wojewodschaft Niederschlesien, ist eine der ältesten und schönsten Stätde in Polen. Am Sudetenfuß, an der Oder gelegen, durch ihre zahlreiche Zuflüsse und Kanäle durchschnitten, ist Breslau eine außergewöhnliche Stadt von 12 Inseln und 112 Brücken.

Die reiche und bewegte Geschichte der Stadt steht in ihren Mauern geschrieben. An die frühmittelalterlichen Zeiten erinnert die Dominsel, auf der eine der prächtigsten Anlagen der sakralen Baukunst im ausgezeichneten Zustand erhalten blieb. Das Breslauer Rathaus gehört zu den großartigsten Bauten der Gotik und der

Renaissance im Mitteleuropa. Den geräumigen Marktplatz umgeben prächtige Bürgerhäuser und nach der in den letzten Jahren durchgeführten gründlichen Renovierung ist er mit Sicherheit der schönste Platz dieser Art in ganz Polen und einer der schönsten europaweit. Im barocken Gebäude der Breslauer Universität aus dem 17. Jahrhundert verdienen die barocke Aula Leopoldinum sowie das neulich restaurierte Oratorium Marianum besonderen Augenmerk.

Die alte und die neue Architektur ist in üppige Grünanlagen eingefügt. In der Innenstadt erstreckt sich der im 18. Jahrhundert angelegte Scheitniger Park, in dem über 370 Baum- und Straucharten wachsen. Eine besondere Sehenswürdigkeit im Park bildet der originelle japanische Garten.

Für Spaziergänger sind der Botanische Garten mit seinem schönen Blumengarten, Orangerie, Alpinarium und dem größten Kakteengewächshaus in Polen, wie auch der Tierpark, gegründet im Jahre 1865, mit ca. 5,5 Tieren, die 650 Arten vertreten, besonders empfehlenswert.

Breslau ist lebendiges Zentrum des kulturellen Lebens. Fünf Theater, das Opernhaus, das Musiktheater, die Philharmonie, zahlreiche Clubs, Museen und Galerien bieten reichliches Programm an Kunstveranstaltungen. Zur kulturellen Visitenkarte der Stadt wurden Musikfestivals vom internationalen Rang. Das größte von ihnen ist das Internationale Festival „Wratislavia Cantans - Musik und Schöne Künste".

Die in der ehemaligen Jahrhunderthalle (heute Hala Ludowa) stattfindenden Messen sind das größte wirtschaftliche Ereignis in der niederschlesischen Hauptstadt.

Breslau mit seinen ca. 650 Tsd. Einwohnern ist die viertgrößte Stadt in Polen. Es gehört zu den landesweit größten akademischen Zentren. Das intellektuelle Leben konzentriert sich um 13 Hochschulen mit der Universität und der Technischen Universität an der Spitze.

Breslau ist auch ein wichtiger Verkehrsknotenpunkt; durch die Stadt verlaufen 3 internationale Strassen, es gibt zwei große Bahnhöhe, 2 Binnenhäfen sowie einen internationalen Flughafen mit direkten Flugverbindungen nach Warschau, Frankfurt am Main, Wien und Kopenhagen.

Breslau ist eine wunderschöne Stadt mit reichhaltiger Geschichte und vom einmaligen Reiz. Dies wissen sowohl seine Einwohner als auch Besucher zu schätzen. Während des Besuchs in unserer Stadt werden Sie immer wieder magische Orte finden. Wir laden Sie nach Breslau ein und hoffen, dass Sie vom Aufenthalt bei uns unvergessliche Erinnerungen haben werden und dass Sie wiederkommen.

Вроцлав – це столиця новоствореного Нижньосілезінського воєводства.Це одне з найгарніших і найстаріших міст у Польщі.Місто розташоване біля підніжжя Судетів, на річці Одрі. Одра перетинає місто багатьма каналами і протоками, через це Вроцлав є унікальним – має 12 островів і 112 мостів.

Цікава та бурхлива історія міста знайшла відображення у його архітектурі. Вроцлавська ратуша є найпишнішою готичною і ренесансовою будівлею в центральній Європі. Велику Площу Ринок оточують розкішні кам'яниці. Після проведеної в останні роки грунтовної реставрації –це найгарніше місце цього типу в Польщі і одне з найгарніших у Європі. У будинку Вроцлавського університету (XVII ст.) на першочергову увагу заслуговує барокова Леопольдінська актова зала, а також відновлена останнім часом зала Ораторіум Маріанум.

Давня та сучасна архітектура чудово поєднується з багатством зелені. У центрі міста розкинувся Щитницкий парк, заснований у шіснадцятому столітті, в якому росте понад 370 видів дерев та кущів. Перлиною цього парку є оригінальний японський сад.

Чудовим місцем для прогулянок є Ботанічний сад з дивовижними насадженнями квітів, оранжереєю, альпінаріумом і найбільшою у Польщі колекцією кактусів.

Вроцлавський зоопарк заснований у 1865 році. Він налічує 5,5 тисяч тварин, які репрезентують 650 видів.

Вроцлав – це також і культурний центр. П'ять театрів, театр опери і балету, музичний театр, філармонія, клуби, музеї і картинні галереї мають забезпечити багату програму культурних подій.

Візитною карткою стали музичні фестивалі міжнародного масштабу. Найбільший серед них – це Міжнародний фестиваль „Вратіславія Кантас – музика і мистецтво".

Ярмарки в Людовій галі – це велика економічна подія в столиці Нижньої Сілезії.

Вроцлав це четверте за величиною місто в Польщі, у якому проживає 650 тисяч мешканців. Він належить до найбільших у країні університецьких центрів. Інтелектуальне життя зосереджується довкола 13-ти вищих шкіл, лідерами яких є університет і Політехніка. Вроцлав є також важним транспортним вузлом, через нього проходять 3 міжнародні траси, він має 2 великі залізничні вокзали, 2 річкові порти, а також міжнародний аеропорт, який має безпосереднє сполучення з Варшавою, Франкфуртом на Майні, Віднем, Копенгагеном.

Вроцлав – це чудове місто з цікавою історією і неповторною красою. Однаково захоплюються ним і мешканці, і гості міста.

Відвідавши наше місто, Ви відкриєте казкові місця.

Запрошуємо до Вроцлава, сподіваючись, що перебування у ньому залишить у Вас незабутні враження і викличе бажання повернутися сюди ще раз.

DOLNY ŚLĄSK

NIE MAMY TYLKO KROKODYLI...

Dolny Śląsk jest regionem tak bogatym w atrakcje turystyczne, że trudno jednoznacznie powiedzieć, co jest naszym numerem 1. Cuda natury takie jak labirynty skalne Gór Stołowych, polodowcowe cyrki Karkonoszy sąsiadują z zabytkami architektury sakralnej, miejskiej i militarnej. Pasjonaci znajdą tutaj średniowieczne zamki, XVII-wieczne twierdze, gotyckie i barokowe kościoły czy też tajemnicze podziemne fabryki z czasów ostatniej wojny. Bliskość i dostępność tych atrakcji pozwala na planowanie urlopu niezależnie od pory roku i co najważniejsze, pogody. Na Dolnym Śląsku może padać!

Nie należy się więc dziwić, że pierwsza w Polsce regionalna organizacja turystyczna powstała właśnie u nas. Lokalne środowiska turystyczne skupione wokół tak licznych atrakcji powołały do życia stowarzyszenie, które służy pomocą wszystkim zainteresowanym, a najlepiej rozwinięta w Polsce sieć punktów informacji turystycznej jest jej narzędziem. Kontakt z Dolnośląską Organizacją Turystyczną pozwala zagranicznym partnerom działającym w branży turystycznej w nawiązaniu kontaktów z dolnośląskimi hotelami czy biurami podróży. Nasz region oferuje miejsca dla turystów o różnych zainteresowaniach: uzdrowiska, dziką przyrodę, miasta pełne zabytków, dobrze przygotowane centra sportów zimowych, setki kilometrów ścieżek rowerowych, czy też rzeki pełne ryb i złota, które można wypłukać (znajduje każdy!). Ponadto oferta kulturalna jest najwyższej marki: liczne teatry, filharmonie, wrocławska opera i operetka, festiwale takie jak muzyki oratoryjnej i kantatowej, teatrów ulicznych, Jazz nad Odrą... Stare Miasto we Wrocławiu ze swoimi blisko 200 kawiarniami, pubami i restauracjami daje okazję spróbowania kuchni ze wszystkich stron świata. No chyba, że ktoś naprawdę kocha krokodyle i palmy...

prof. dr hab. Jan Waszkiewicz, prezes DOT

WAS WIR NICHT HABEN, SIND NUR PALMEN UND KROKODILLE...

Niederschlesien ist eine Region, die an touristischen Attraktionen so reich ist, dass es schwer fallen würde eindeutig zu sagen, was bei uns die Nummer 1 ist. Naturwunder, wie das Felsenlabyrinth Wilde Löcher im Heuscheuer Gebirge oder nacheiszeitliche Kessel im Riesengebirge grenzen an Baudenkmäler der Sakral, Stadt- und Militärarchitektur. Architekturinteressierte Besucher finden hier mittelalterliche Burgen und Schlösser, Festungen aus dem 18. Jh., gotische und barocke Kirchen wie auch geheimnisvolle unterirdische Fabriken aus den Zeiten des letzten Weltkriegs. Die Nähe und die Zugänglichkeit dieser Attraktionen lässt eine Urlaubsreise unabhängig von der Jahreszeit und - was sehr wichtig ist - vom Wetter planen. In Niederschlesien kann es regnen!

Kein Wunder also, dass die erste regionale Touristenorganisation eben bei uns entstanden ist. Lokale touristische Kreise, um die zahlreichen Attraktionen konzentriert, riefen einen Verband ins Leben, die allen Interessierten zur Verfügung steht. Das in Polen am besten entwickelte Netz von touristischen Auskunftsstellen bildet die Voraussetzungen dafür. Kontakt zur Niederschlesischen Touristenorganisation DOT erlaubt ausländischen Partnern, die in der Touristikbranche tätig sind, Kooperation mit niederschlesischen Reisebüros und Hotels aufzunehmen. Unsere Region bietet geeignete Stellen für Touristen mit unterschiedlichen Interessen: Kurbäder, wilde Natur, mehrere hundert Kilometer Radwege, fisch- und goldreiche Flüsse (Gold kann hier jeder finden!). Darüber hinaus ist das Angebot an kulturellen Attraktionen vom höchsten Rang: zahlreiche Theater, Philharmonie, Opernhaus und Musiktheater, Festivals für Oratorium- und Cantat-Musik, Straßentheater, Jazzfestival. Die Breslauer Altstadt mit ihren beinahe 200 Cafès, Pubs und Restaurants gibt die Gelegenheit, Gerichte aus jeder Region der Welt zu genießen. Es sei denn, man liebt wirklich nur Palmen und Krokodille...

В НАС Є ВСЕ ... КРІМ ПАЛЬМ І КРОКОДИЛІВ

Нижня Сілезія є регіоном настільки атракційним туристично, що важко сказати, яка розвага у нас є номером 1. Чудеса природи такі як : скальні лабіринти Столових Гір, заглиблення в Карконошах, які виникли після льодовика – знаходяться в сусідстві із сакральними, міськими і мілітарними пам'ятками архітектури. Для любителів знаходяться тут середньовікові замки, XVII-вікові фортеці, костели з епохи готику і бароку, або загадкові підземельні фабрики з часів II Світової Війни. Доступність тих атракцій і факт, що вони розположені близько себе, дозволяють на запланування відпустки в будь-якому часі, незалежно від пір року і найважливіше – від погоди. В Нижній Сілезії може падати дощ!

Отже не ма нічого у цьому дивного, що перша регіональна туристична організація, заснована якраз у нас. Місцеві туристичні середовища, зосереджені біля чисельних особливостей Нижньої Сілезії, утворили товариство, з допомоги якого користають всі зацікавлені. Знаряддям товариства є сіть туристичних довідок, яка є найбільш розвинутою сіттю в Польщі. Контакт з Нижньосілезінською Туристичною Організацією дозволяє закордонним партнерам, які ведуть туристичну діяльність, встановити зв'язки із нижньосілезінськими готелями або туристичними бюро. Наш регіон пропонує місця для туристів з різнорідними зацікавленнями : курорти, дику природу, міста, в яких багато пам'яток старовини, добре підготовлені центри зимових спортів, сотні кілометрів стежок для велосипедистів, або річки, в яких повно риб і золота, (золото кожен знайде!). До того, пропозиції культурних розваг, є найвищої якості: чисельні театри, філармонія, Вроцлавський театр опери і оперети, фестиваль ораторної і кантатової музики, вуличні театри, Джаз біля Одри... У старовинній частині міста є близько 200 кафе, клубів і ресторанів, де можна попробувати їду зі всіх сторін світу. Ну хіба, що хтось справді любить пальми і крокодили.

Drugi z prawej prof. dr Jan Waszkiewicz, prezes Dolnolnośląskiej Organizacji Turystycznej
IV Szczyt Gospodarczy Polska-Ukraina, 3-4.06.2001, Dniepropietrowsk

Другий справа-це доктор, професор Ян Вашкевич, голова НТО
Економічна Зустріч Польща-Україна, 3-4.06.2001, Дніпропетровськ

LWÓW, LVIV, ЛЬВІВ

Lwów jest często nazywany drugą stolicą Ukrainy. Miasto to zostało ufundowane przed wiekami przez księcia Daniela Halickiego, który nazwał je na cześć swojego syna „Lew". Po zburzeniu i upadku Kijowa w XIII wieku, Lwów stał się stolicą Księstwa Halicko-Wołyńskiego. Przez stulecia odgrywał ważną rolę jako główne centrum Ukrainy Zachodniej i pomimo, że wielokrotnie był niszczony przez obcych najeźdźców, dzięki nieustającym wysiłkom lokalnych władców, zatrudniających uzdolnionych architektów i rzemieślników do odbudowy i rozbudowy miasta, nigdy nie stracił swej świetności. Lwów, od czasu swego powstania, zawsze był kulturalnym i politycznym centrum Zachodniej Ukrainy - ziemi wyjątkowej i o wielowiekowych tradycjach. Był centrum ruchów narodowo-wyzwoleńczych w niespokojnych czasach pierwszej wojny światowej, rewolucji 1917 roku, drugiej wojny światowej (Zachodnia Ukraina została zaanektowana przez ZSRR w 1939 roku).

Zapraszamy do Lwowa, na spacer po jego wijących się uliczkach, na filiżankę kawy w jednej z niezliczonych kafejek, na spektakl do Zańkowieckiego, na chwilę modlitwy w cerkwi św. Jury...

The city of Lviv is often referred to as "Ukraine's second capital". It was founded centuries ago by Prince Danylo Halytsky who named the newly founded town after his son Lev. After the devastation and consequent decline of Kyiv in the 13th century, it was Lviv that became the capital of the Halytsko-Volynske Principality. In the course of centuries Lviv played a role of a major urban centre of Western Ukraine, and though it was devastated more than once by foreign invadors it always came back to life again thanks to the untiring efforts of the local rulers who hired skilled architects, masons and craftsmen to do the job of rebuilding and renovating the city. Lviv, since its foundation, has always been a cultural and political centre of Western Ukraine, the land of unique features and age-old traditions. Lviv was a centre of the Ukrainian national liberation movement in the turbulent times of World War I, Revolution of 1917, World War II (Western Ukraine was annexed by the Soviet Union in 1939).

Come to Lviv, walk along its winding streets, have a cup of coffee at one of its innumerable cafes, see a performance at the Zankovetska Theatre, worship at St. Yura's Cathedral, and let your heart be won over by "the city of Lev the Lion".

Дуже часто говорять, що Львів, це друга столиця України. Львів побудував Данило Галицький, який назвав так місто на честь свойого сина Лева. Після зруїнування і занепаду Києва у XIII столітті, Львів став столицею Галицько-Волинського Князівства. Через століття мав важливе значення тому, що був головним центром Західньої України. Не зважаючи на те, що багато разів був зруйнований через іноземних загарбників, то дякуючи зусиллям місцевих володарів, котрі оплачували найкращих архітекторів і ремісників для відбудови і розбудови міста, Львів ніколи не втратив своєї могутньості. Львів від моменту свого заснування, завжди був мистецьким і політичним центром Західньої України - землі із багатовіковою традицією. Він був центром народно- визвольних повстань, під час І-ї Світової Війни, революції 1917 року, та ІІ-ї Світової Війни (Західня Україна була приєднана у 1939 році до СРСР).

Запрошуєм до Львова на прогулянку по його звивестих вуличках, на чашечку кави до незліченних кав'ярен, на спектакль у Занковецькому театрі, на хвилину молитви у церкві св. Юра...

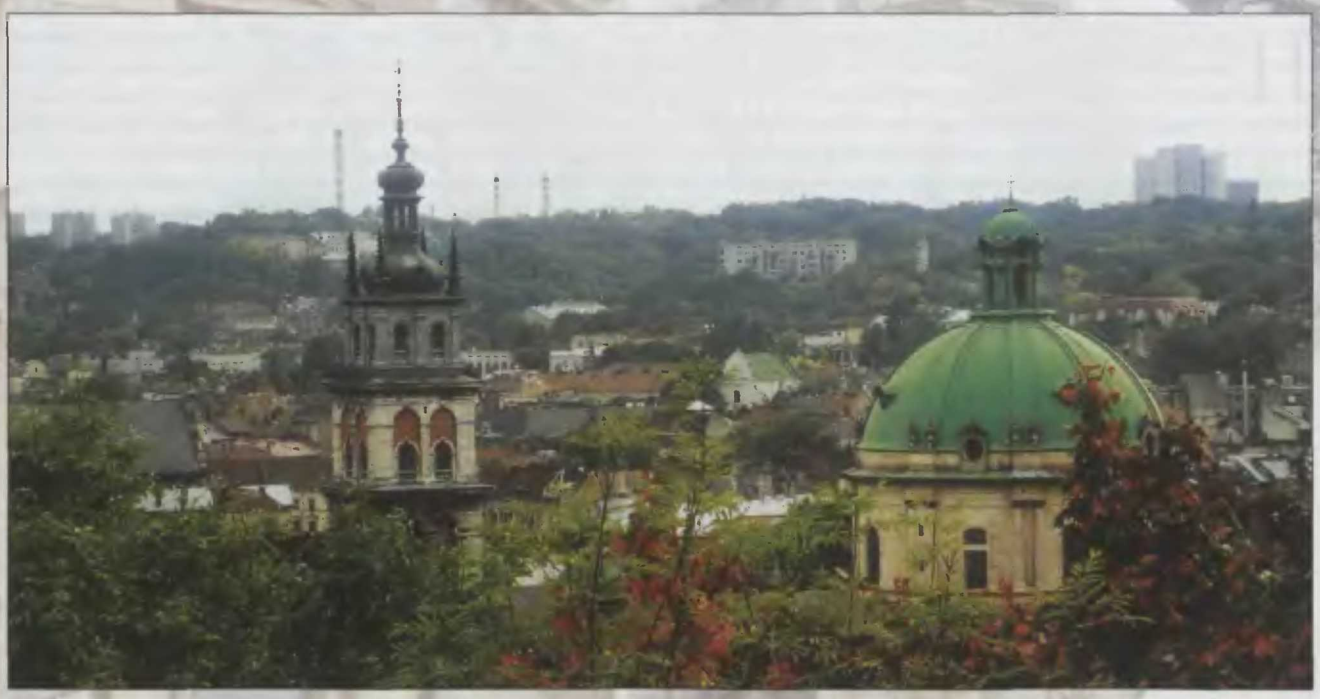

Otwarcie filii Ukraińskiego Konsulatu we Wrocławiu, przez prezydenta Wrocławia Bogdana Zdrojewskiego i ambasadora Ukrainy Dmytra Pawłyczkę

Мер міста Вроцлава Богдан Здроєвский і посол України Дмитро Павличко відкпивають філію Українського Консульства у Вроцлаві

DRZEWO

Drzewo, które posadziłem,
Poznaje mnie, wzdycha za mną,
Prosi mnie o wodę w czas suszy.
A ja, podlewając je, obcinam
Z osobliwą zapamiętałością
Jego zbędne gałązki:
Nie żal mi go i zadaję mu ból,
Tak jakby rosło ono z mojego serca,
Niby sumienie.

DUSZA

Żyje we mnie dusza mojego przodka.
Drżę, kiedy zobaczę konia,
a jak usłyszę
turkot chłopskiego
wozu,
umieram z muzycznego zachwytu,
a kiedy dotknę barwnej krajki,
która opasuje dziewczęcą kibić,
gotów jestem oddać wszystko za tę strefę
która moje palce zabiera do nieba.

SAMOTNOŚĆ

Tam gdzie nie ma ani przyjaciół,
ani wrogów moich,
nie ma i mojej ojczyzny.
Urodziłem się z ukraińskiej ziemi
i na moim sercu
wypalone są ślady jej cierpień,
ale w samotności, na obczyźnie,
objąłbym nawet wroga,
byleby tylko
mnie poznał i nienawistnym spojrzeniem
powiedział: „To ty! Znam ciebie!"

Wiersze D. Pawłyczki tłumaczył na polski: Bohdan Zadura

BARUCH HASZEM

Już za pierwszym razem w czasie pobytu we Wrocławiu oczarował nas swoją muzyka. Prasa pisała: „w produkcji zespołu słychać wszystko: klezmerskie koraliki, jakie tradycyjnie rozsypuje klarnet, echa rzewnych ukraińskich dumek, mieszanka, która mogłaby być mało strawna, a jest doskonała". Recenzentka gazety „Wieczór Wrocławia" Anita Tyszkowska zachwyca się zespołem z Tarnopola: „Słuchając „BARUCH HASZEM" uświadomić sobie można, jak tworzyła się kultura wschodnio- europejskich Żydów, której muzyka jest muzyką klezmerów. Pieśni biblijne, weselne, tańce i piosenki o sztelt - malutkich żydowskich miasteczkach - stworzyły koktail zaiste niezwykły... Uśmiechali się ciepło najbardziej nawet ponurzy bywalcy koncertowych sal"

Ostatnio - w czasie III Spotkania z Kulturą Żydowską w zabytkowej wrocławskiej Synagodze pod Białym Bocianem - ukraińscy muzycy powtórzyli koncert hawdalowy wzbogacony o pieśni solistów. Wrocławianie ponawiają zaproszenie „SPOTKAJMY SIĘ ZNÓW WE WROCŁAWIU"

foto: M.E. Koch

БАРУХ ГАШЕМ

Підчас побуту у Вроцлаві, вже з першого разу, ансамбль „Барух Гашем" причарував нас своєю музикою. В газетах писали: „В мелодії ансамблю чути все: витончені тони традиційного кларнету, відлуння тужних українських думок. Це в'язанка яка могла би бути неприйнята, однак вона прекрасна". Аніта Тишковська, рецензентка у газеті „Вечір Вроцлава", так захоплюється ансамблем з Тернопіля: „Слухаючи «Барух Гашем» можна собі уявити як зароджувалося у Східній Європі єврейське мистецтво. Біблійні пісні, весільні танці і пісенькі про штельт-маленькі єврейські містечка – це все створило незвичайний вінок .... Навіть найбільш серьіозні глядачі у залі, тепло посміхалися".

foto. M.E. Koch

Останнім часом – під час III-ї зустрічі з єврейським мистецтвом, в синагозі під Білою Лелекою – українські музики повторили, поширений на сельні пісні, гавдаловий концерт. Мешканці Вроцлава повторно запрошують: „Зустріньмося знову у Вроцлаві ".

foto: E. Carr-de Avelon

Dzisiaj relacje pomiędzy Ukrainą i Polską są nieporównywalnie lepsze. Zrozumiałe, iż jest to zasługa obojga narodów (chociaż obecnie większy wysiłek jest z polskiej strony). Po pierwsze, dzisiejsze relacje polsko-ukraińskie są relacjami samodzielnych narodów, tożsamości których żadna ze stron nie podważa. Po drugie, w świat wstąpiły nowe generacje, które już nie niosą na swoich podeszwach popiołu polsko-ukraińskich wojen. Po trzecie, na odmianę od Rosji Polska dzisiaj próbuje „wyrąbać" Ukrainie okno do Europy i za to jesteśmy jej wdzięczni.

Ukraińcy w swoich stosunkach z Polakami powinni szybciej opanować nowe technologie polityczne, które w dniu dzisiejszym stały się kryterium cywilizacji. Dzisiaj sąsiadom Ukrainy zagraża nie mityczna agresywność Ukraińców, w którą, mam nadzieję, nikt już nie wierzy. Natomiast zagrażać precyzyjnym technologiom postmodernego Zachodu mogą bezład administracyjny, korupcja, a także nieporadny management ekonomicznych i politycznych procesów.

Otóż dzisiaj decydujący wpływ na te stosunki okazuje nie historia naszych krzywd, lecz geopolityka i ogólny poziom kulturalno-cywilizacyjny.

Myroslaw Marynowych

Сьогодні стосунки між Україною і Польщею у порівнянні з минулим є незрівнянно кращими. Зрозуміло, що це заслуга обох народів (хоч на даний момент - більша заслуга Польщі). По- перше, сьогодні польсько-українські стосунки є стосунками двох народів, окремішню ідентичність яких уже жодна сторона не ставить під сумнів. По- друге, прийшли у світ нові покоління, які вже не несуть на своїх підошвах попіл польсько-українських воєн. По-третє, на відміну від Росії, Польща сьогодні всіляко намагається прорубати для України „вікно в Європу" і за це ми надзвичайно їй вдячні.

Українцям у своїх стосунках із Польщею слід якомога швидше опанувати нові політичні технології, які сьогодні стали критеріями цивілізованості. Сьогодні сусідам України загрожує не міфічна агресивність українців,в яку, здається, ніхто вже не вірить.Загрозливими для тонких суспільних технологій пост- модерного Заходу можуть виявитися адміністративний безлад, корупція і безпорадний менеджмент політичних, економічних і суспільних процесів.

Таким чином, сьогодні визначальний вплив на ці стосунки має вже не історія наших кривд, а геополітика і загальний рівень культури й цивілізованості.

Мирослав Маринович

KIERUNEK: EUROPA WSCHODNIA

Igor Salamon, Roksana Szczerbij, Bogdan Zdrojewski i Wasyl Kujbida (mer Lwowa)
Ігор Саламон, Роксана Щербій, Богдан Здроєвський і Василь Куйбіда

Wśród rozważań o polskiej polityce, zdominowanych tematem Unii Europejskiej, coraz częściej przedmiotem rozmów staje się partnerstwo Polski z krajami Europy Wschodniej. O znaczeniu tej idei świadczy to, że dyskusje przeradzają się w konkretne działania. Przykładem tego jest fundacja Kolegium Europy Wschodniej założona 9 lutego br. we Wrocławiu. Inicjatorem powołania i honorowym przewodniczącym nowej organizacji jest Jan Nowak-Jeziorański. Założycielami są: Gmina Wrocław, Województwo Dolnośląskie, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Dom Spotkań im. Angelusa Silesiusa, Fundacja Krzyżowa dla Porozumienia Europejskiego oraz Stowarzyszenie na Rzecz Kultury Europejskiej.

Celem fundacji jest budowanie partnerskich więzi Polski z Ukrainą, Rosją, Litwą i Białorusią oraz innymi krajami Europy Wschodniej. Nawiązanie międzynarodowego dialogu umożliwi zapoznanie się z oczekiwaniami sąsiadów oraz pomoże w odkryciu nowych form współpracy i dróg porozumienia między naszymi narodami. Kolegium chce, aby sprawa dotycząca wszystkich obywateli nie zakończyła się tylko na politycznych debatach. Poprzez rozmaite formy działalności zamierza trafić do przedstawicieli różnych środowisk i zaangażować ich w swoje przedsięwzięcie. Fundacja będzie sprzyjać nawiązywaniu kontaktów i wzajemnemu poznaniu nie tylko elit politycznych, gospodarczych i kulturalnych. Działalność ma obejmować także międzynarodową wymianę młodzieży, staże i stypendia dla studentów i naukowców, promocję młodych artystów. Planowane konferencje, seminaria i szkolenia przybliżą obywatelom problematykę polskiej polityki wschodniej, a wystawy i festiwale umożliwią zapoznanie się z kulturą i sztuką innych narodów.

Powołanie do życia fundacji Kolegium Europy Wschodniej świadczy o zrozumieniu potrzeby współpracy Polski z jej wschodnimi sąsiadami. To nie przypadek, że kolebką idei jednoczącej narody stał się Wrocław. Jest to miasto przyjazne i otwarte, łączące różne kultury i tradycje, wiążące bogatą historię z duchem nowoczesności. Miasto, które dzięki swojemu położeniu, ma szansę stać się pomostem między Wschodem i Zachodem.

Dagmara Nowak

Під час розмов про польську політику, серед яких переважають ті про Європейський Союз, все частіше з'являється тема про співробітництво Польщі з країнами Східної Європи. Ця ідея на стільки важлива, що розважання перетворилися у конкретні дії. Прикладом цього є фонд Колегіум Східної Європи, заснований 9 лютого ц. р. у Вроцлаві. Ініціатором утворення, а також почесним керівником нової організації є Іван Новак - Єзьоранський. Основоположниками є : Вроцлавська Область, Сілезійське Воєводство, Національний Заклад ім. Оссолінських, Дім Зустрічей ім. Ангелоса Сілезіуса, фонд Кшижова для Європейського Порозуміння, а також Товариство для справи Європейського Мистецтва.

Метою фонду є встановлення зв'язків Польщі з Україною, Росією, Литвою і Білоруссю, а також з іншими країнами Східної Європи. Встановлення міжнародного діалогу допоможе створити нові форми співробітництва, та стежку злагоди між нашими націями. Колегіум хоче, щоб справи які стосуються всіх громадян, не залишалися тільки у політичних дебатах. Через різні види діяльності планує переконати представників різних середовищ і заохотити їх до співробітництва.Фонд буде сприяти входженню в контакти і познайомленню між собою не тільки політичних, мистецьких і економічних еліт. Ця діяльність має також охоплювати міжнародний обмін молоддю, посади і стипендії для студентів і науковців, допомогу молодим митцям. Заплановані конференції, підготовки і семінари попробують приблизити громадянам проблематику польської східної політики, а виставки і фестивалі ознайомлять з культурою і мистецтвом інших націй. Утворення фонду Колегіум Східної Європи свідчить про те, що є потреба співробітництва Польщі з її східніми сусідами. Невипадково ідея сполучення народів народилася у Вроцлаві. Це місто приязне і відверте, яке об'єднує різні культури і традиції, в якому стародавня історія пов'язана із сучасністю. Дякуючи своєму розташуванню, Вроцлав має шанс стати платформою між Сходом і Заходом.

OD DZIESIĘCIU LAT LAUREATAMI NAGRODY KULTURALNEJ ŚLĄSKA SĄ POLACY I NIEMCY - WŚRÓD NICH WROCŁAWIANIE

Maciej Łagiewski był pierwszym Polakiem, który w 1991 roku otrzymał Nagrodę Kulturalną Śląska Kraju Dolnej Saksonii za zasługi dla porozumienia polsko-niemieckiego oraz za pielęgnację śląskiego dziedzictwa kulturalnego.

Nagroda Kulturalna Śląska nadawana jest od 1977 roku przez Kraj Dolnej Saksonii. Wiele Ślązaczek i Ślązaków, którzy po II wojnie światowej musieli opuścić swoją ojczyznę, osiedliło się w Dolnej Saksonii przyczyniając się w znacznym stopniu do odbudowania tego kraju. Rząd Dolnej Saksonii ufundował swego czasu tę nagrodę jako znak powiązania Kraju Dolnej Saksonii z żyjącymi w Republice Federalnej Niemiec Ślązaczkami i Ślązakami. Nagrodą tą miały zostać wyróżnione osiągnięcia twórców, którzy pochodzą ze Śląska lub dzieła których były ze Śląskiem związane. Kierowany myślą o porozumieniu i pojednaniu między Niemcami i Polakami, Rząd Dolnej Saksonii od 1991 roku zmienił cel nadawania Nagrody, zmierzając do popierania wspólnej pielęgnacji i rozwijania śląskiego dobra kulturalnego i twórczości. Od tego czasu celem oficjalnego czczenia laureatek i laureatów z Polski i z Niemiec jest umożliwienie wzajemnego spotkania ludzi, którzy poprzez swoje pochodzenie lub twórczość powiązani są z europejskim krajobrazem kulturalnym Śląska.

SEIT 10 JAHREN SIND POLEN UND DEUTSCHE - DARUNTER BRESLAUER PREISTRÄGER DES KULTURPREISES SCHLESIEN

Maciej Łagiewski war der erste Pole, der 1991 den Kulturpreis Schlesien des Landes Niedersachsen um seine Verdienste für deutsch-polnische Versöhnung sowie Pflege des schlesischen Kulturerbes erhalten hat.

Der Kulturpreis Schlesien wird seit 1997 durch das Land Niedersachsen verliehen. Zahlreiche Schlesier und Schlesierinnen, die nach dem 2. Weltkrieg ihre Heimat verlassen mussten, ließen sich in Niedersachsen nieder und trugen weitgehend zum Wiederaufbau dieses Landes bei. Die Regierung Niedersachsens stiftete seinerzeit diesen Preis als Zeichen für die Verbundenheit des Landes Niedersachsen mit den in der Bundesrepublik Deutschland lebenden Schlesiern und Schlesierinnen. Mit diesem Preis sollten Leistungen der Künstler gewürdigt werden, die aus Niederschlesien stammen oder deren Werke mit Schlesien verbunden waren. Im Sinne des Gedanken der Verständigung und Versöhnung zwischen Polen und Deutschen getragen, änderte im Jahre 1991 die Regierung des Landes Niedersachsen den Zweck der Preisverleihung, indem sie die Förderung der gemeinsame Pflege und Entwicklung des schlesischen Kulturgutes zum Ziel ihrer Bestrebungen. Seit dieser Zeit ist es Ziel der offiziellen Würdigung der Preisträgerinnen und Preisträger aus Polen und Deutschland, den Menschen eine Zusammenkunft zu ermöglichen, die durch ihre Herkunft oder Tätigkeit der europäischen Kulturlandschaft Schlesiens verbunden sind.

УПРОДОВЖ 10-ти РОКІВ ЛАУРЕАТАМИ МИСТЕЦЬКОЇ ПРЕМІЇ СІЛЕЗІЇ ЗАЛІЧАЮТЬСЯ ПОЛЯКИ ТА НІМЦІ – СЕРЕД НИХ ВРОЦЛАВ'ЯНИ

Матвій Лагерський був першим поляком, який у 1991 році отримав Мистецьку Премію Сілезії Краю Нижньої Саксонії за заслуги в польсько-німецькій злагоді, а також за плекання культурної спадщини Сілезії.

Мистецьку премію Сілезії присуджують від 1997 року Краєм Нижньої Саксонії. Багато сілезіїв та сілезійок, яких після II Світової Війни змусили залишити батьківщину, оселилися в Нижній Саксонії, спричинилися значною мірою до відбудови цієї країни. Уряд Нижньої Саксонії заснував цю премію, ознаку зв'язку між Краєм Нижньої Саксонії і проживаючими в Німецькій Федеративній Республіці сілезійцями. Цією премією мали нагороджувати ті досягнення, які мали стосунок до Сілезії. Керуючись ідеєю порозуміння між німцями і поляками, Уряд Нижньої Саксонії з 1991 року змінив мету нагородження Премії. Уряд вирішив підтримувати і плекати культурну спадщину і творчість Сілезії. Від цієї пори офіційною метою нагородження лауреатів з Польщі та Німеччини є можливість зустрічі людей, які через своє походження або творчість, пов'язані з європейським мистецьким пейзажем Сілезії.

STEFAN ARCZYŃSKI – MISTRZ FOTOGRAFII

Na drogę fotograficznej przygody wszedł podczas wyprawy na igrzyska Olimpijskie w Berlinie. Reprezentował tam sportowe barwy swoich rodaków - z białym orłem na piersi i swoich współbrzatów z orłem czarnym - wierząc, że można żyć w zgodzie i porozumieniu. Rzeczywistość wystawiła jednak owe poglądy na ciężką próbę - kilka lat później, gdy Arczyński w mundurze niemieckiego lotnika zmuszony był fotografować swym aparatem zupełnie inną walkę, tym razem na śmierć i życie. Obok Arczyńskiego walczyła polska nijnia, po torturach w berlińskim więzieniu została wysłana na front wschodni, przeszła całą drogę z taborami wywożącymi rzeczy bandyckie, dotarła na przeszło linie frontu pod Stalingrad. Tam został ranny. Dostał się do niewoli radzieckiej. Przegnany z polskiego pochodzenia obozu zwolnienie z obozu. Od 1946 roku pracował z aparatem Śląsk. W 1992 roku uhonorowany został w Hanowerze Śląską Nagrodą Kulturalną.

Maciej Łagiewski

STEFAN ARCZYŃSKI - MEISTER DER PHOTOGRAPHIE

Den Weg des photographischen Abenteuers betritt Stefan Arczyński zum ersten Mal während seiner Reise zu Olympischen Spielen in Berlin. Er glaubte - während er dort den Sportwettkampf seiner Landsleute - der mit dem weißen Adler auf der Brust - und seiner Mitbürger - der mit dem schwarzen Adler - aufnahm, dass es möglich wäre, zusammenzuleben und einander zu verstehen. Die Wirklichkeit stellte jedoch diese Jugendträume auf harte Probe - es sind einige Jahre vergangen, in denen Arczyński im Uniform der Luftwaffe gezwungen war, einen völlig anderen Kampf aufzunehmen - Kampf um Leben und Tod. Arczyńskis Vater wurde für seine Polentätigkeit nach Foltern im Berliner Gefängnis, mit einer Auflage belegt. Stefan wurde an die Ostfront geschickt, anfänglich zur Arbeit im Labor, wo Flugbilder entwickelt wurden und dann an die erste Frontlinie bei Stalingrad. Dort erlitt er Wunden. Er fiel in die russische Gefangenschaft. Zufall und polnische Abstammung verhalfen ihm zur Freilassung aus dem Lager. Seit 1946 wandert Arczynski mit seiner Kamera durchs Schlesien. Im Jahre 1992 wurde er in Hannover mit dem Schlesischen Kulturpreis gewürdigt.

СТЕФАН АРЧИНСЬКИЙ – МАЙСТЕР ФОТОРЕМЕСЛА

На пригодницьку стежку фоторемесла він потрапив вперше на Чемпіонаті Світу у Берліні. Реєструючи спортивні змагання своїх земляків, з білим орлом на грудях, та своїх співгромадян з чорним орлом – він вірив, що вони можуть разом жити і взаємно розуміятися. Проте дійсність при кожній нагоді також випробовувала – минулися роки, коли Арчинський в німецькому мундирі був змушений фотографувати зовсім інші заняття, його рятує на смерть і життя. Батько Арчинського, за ненависть в польській діяльності, після катування в берлінській тюрмі, втратив життя. Стефана вислано на східній фронт. Спочатку працював в лабораторії, в якій проявляли авіаційні фотоплівки, пізніше його відправили на передову лінію фронту. Там його поранили. Відійшов до російського полону. Завдяки випадковому, якщо не польському походженню, вдалося звільнитися з табору. Від 1946 року він обходить фотографуючи всю Сілезію. У 1992 році, у Ганновері, його нагороджено Мистецькою Премією Сілезії.

Stefan Arczyński

foto: D. Szatkowska

Urodził się w 1916 roku w Essen jako syn polskich emigrantów z Wielkopolski, którzy wyjechali do Niemiec w poszukiwaniu pracy. Ojciec Stefana był działaczem Związku Polaków w Niemczech, po wybuchu wojny w 1939 roku aresztowany i stracony w Berlinie, kiedy Stefan był już wcielony do Wehrmachtu.

FOTOREPORTAŻ Z ROKU 1941 wykonał jako 25-letni fotograf, żołnierz niemiecki z duszą Polaka i subtelnością artysty wrażliwego na los tych, których uwiecznił. Do tych nadzwyczajnych zdjęć nie potrzebny komentarz. Przedstawiamy zdjęcia jeńców wojennych z Francji i Ukrainy, na których uwiecznił się także sam fotograf jakby zaznaczając, że on, niemiecki żołnierz należy nie do zwycięzców, ale do zwyciężonych.

Geboren 1916 in Essen als Sohn polnischer Emigranten aus Großpolen, die nach Deutschland auf Arbeitssuche auswanderten. Stefans Vater war im Polenverband in Deutschland aktiv, nach dem Kriegsausbruch wurde er 1939 festgenommen und in Berlin getötet. Damals war Stefan bereits bei der Wehrmacht.

Die Bildreportage aus dem Jahre 1941 schuf er als 25-jähriger Photokünstler, deutscher Soldat mit polnischer Seele und der Sensibilität eines Künstlers, der gegenüber dem Schicksal derer, die er verewigte, nicht gleichgültig ist. Diese außergewöhnlichen Bilder bedürfen keines weiteren Kommentars. Wir zeigen Fotos von Kriegsgefangenen aus Frankreich und aus der Ukraine, auf denen sich der Künstler selbst verewigte, als ob er darauf hinweisen möchte, dass er, deutscher Soldat, nicht zu den Siegern sondern zu den Besiegten gehört.

Він народився у 1916 році, в місті Ессен, у родині польських емігрантів із Великопольщі, котрі поїхали в Німеччину на роботу.Батько Стефана був діячом товариства поляків Німеччини. Після вибуху війни у 1939 році, його арештували і убили у Берліні, а Стефана призвали у Вермахт.

Фоторепортаж з 1941 року виконав маючи 25 років, Німецький солдат з душею поляка і витонченістю митця, чуйний на долю тих, кого увічнив на своїх фотокартках. Ці чудові фотографії не потребують коментаря.Показуємо фотокартки полонених із Франції та України, на яких увічнений також сам фотограф так, якби хотів зазначити, що він, німецький солдат,не зараховує себе до тих, хто виграв, але до тих, хто програв цю війну .

Portret żony Lidii

Ojciec

UKRAINA 1941

WROCŁAW lata 50 i 60

JAWA CZY SEN

ANDRZEJ OSĘKA

Bruno Schulz Autoportret 1935 r.

Bruno Schulz pisał o Drohobyczu: „Tam, gdzie mapa kraju staje się już bardzo południowa, płowa od słońca, pociemniała i spalona od pogód lata, jak gruszka dojrzała - tam leży ona, jak kot w słońcu, ta wybrana kraina - to miasto jedyne na świecie". Widział w Drohobyczu „cudowność i zagadkowość anachronizmu". 19 listopada 1992 roku, w 50. rocznicę śmierci Schulza, byłem w Drohobyczu. Brałem tam udział w poświęconym artyście sympozjum polsko-ukraińskim. W południe, przy murku przed dawnym budynkiem administracji, w miejscu, gdzie Schulz został zastrzelony przez gestapowca, zapalono świece i odmówiono kadysz. Przechodnie przyglądali się temu bez wrogości, lecz obojętnie. Jakby nie wiedzieli, że ta ceremonia również ich dotyczy. Zapewne nie znali historii swojego miasta, o którym mówiono kiedyś, że jest „pół polskie, pół żydowskie i pół ukraińskie", z czego wychodzi półtora miasta. Zwiedzaliśmy też wtedy synagogę murowaną, jedną z największych, jakie wzniesiono na ziemiach polskich. Miasto oddało ją właśnie gminie żydowskiej. Mała gromadka jej członków stanowiła wobec ogromu budowli kontrast wiele mówiący o dramacie, jaki się tam rozegrał. Całą dekorację wnętrza zniszczono, synagoga była pusta. Przez kilkadziesiąt lat mieścił się w niej sklep z meblami. Dziś gmina z największym trudem przeciwdziała dewastacji obiektu. Pomoc z zagranicy, na jaką liczono, nie nadeszła.

FRAGMENTY WYWIADU Z YEHUDA BAUEREM Z INSTYTUTU YAD VASHEM, GW, 2-3.06.

– *Teraz mamy pierwsze od lat napięcie w stosunkach polsko-izraelskich wywołane sporem o dziedzictwo Brunona Schulza. Polscy konserwatorzy odkryli jego freski w Drohobyczu na Ukrainie. Polacy i Ukraińcy uznali, że powinny zostać tam, gdzie je namalował i został zamordowany. Ale Pana koledzy z Yad Vashem uznali je do Jerozolimy. Jeden z najbliższych współpracowników polskiego prezydenta uznał to za skandal i bezprawie. Od chwili wznowienia stosunków żaden poważny polityk nie używał takich słów wobec Izraela. Wielu polskich polityków domaga się od rządu interwencji u władz Izraela, bo uważają, że freski Schulza - który dla Yad Vashem jest „żydowskim artystą", a dla Polaków twórcą ważnych dzieł polskiej literatury - powinny wrócić tam, skąd je zabrano.*

– To by przecież był absurd! Kogo w Drohobyczu te freski obchodzą?

– *Duża część polskiego dziedzictwa rozsiana jest w miejscach, gdzie mało kogo ono obchodzi. Ale Polacy dbają o te znaki swojej obecności w miejscach, które opuścili na zawsze.*

– Dzieła powinny być tam, gdzie ludzi obchodzą, więc dzieła Schulza powinny być w Polsce albo w Izraelu.

– *Polacy uważają, że nie powinno się ich wywozić do Jerozolimy.*

– Co za różnica, gdzie te freski będą? Ważne, że ludzie będą z nich mieli pożytek.

– *Ale dlaczego właśnie w Jerozolimie?*

– Schulz był ofiarą Holocaustu jako Żyd, dlatego powstało odczucie, że jego spuścizna powinna się znaleźć w instytucji upamiętniającej żydowskie ofiary Holocaustu.

– *Nie myśli Pan, że historycy z Yad Vashem powinni przynajmniej porozumieć się z polskimi odkrywcami tych fresków, zanim zabrali je z Drohobycza?*

– Nie widzę tu żadnego powodu do napięć. Polska i Izrael mają bardzo dobre stosunki i nie warto ich psuć z powodu kłótni o freski.

– *Ale te dobre stosunki już sporo ucierpiały, bo wielu Polaków poczuło, że ich prawo do historycznego dziedzictwa zostało przez Yad Vashem potraktowane w sposób „arogancki" - jak napisał komentator „Gazety", która nie jest pismem nacjonalistycznym ani antyizraelskim. I co teraz poczuć?*

– Może wspólnie wydać album z tymi freskami Schulza.

– *Już czuję, że w tej sprawie pamięć nas podzieliła. Co album może zmienić?*

– Przynajmniej każdy będzie mógł te freski zobaczyć. A w Drohobyczu - kto by je zobaczył?

rozmawiał Jacek Żakowski

Bruno Schulz - A Calendarium of Life and Work

1892 - Bruno Schulz is born on the 12th August in Drohobycz as the son of Jakub Schulz and Henrietta b. Hendel-Kuhmarker

1902 - starts to attend school - Gimnazjum (gymnasium) Realne in Drohobycz

1910 - finishes school and obtains high school graduation diploma

1910-13 - studies at the Faculty of Architecture of the Lvov Technical University

1914-18 - stays in Vienna and attempts to continue university education (architecture)

1918 - after his father's death returns to Drohobycz

1920-23 - works using the cliche verre technique on illustrations to portfolio entitled „Book of Idolatry", sold by the Księgarnie Mortkowicza book stores in Warsaw

1922 - individual exposition of Bruno Schulz's drawings in Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych „Zachęta" gallery in Warsaw, participation in collective exposition by Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych in Lvov

1923 - participation in collective exposition by Jewish artists in Wilno

1924 - takes up work in Władysław Jagiełło gymnasium in Drohobycz as arts and technical education teacher, which he continued until 1941, remaining the sole supporter of his family (mother and sister with children)

1925 - first literary attempts. Meets Stanisław I. Witkiewicz, a renowned avantgarde writer and painter

1926 - passes an exam at the Fine Arts Academy in Cracow licensing him to teach arts in secondary schools

1928 - individual exposition of drawings in Truskawiec spa

1930 - participation in a collective exposition by Jewish painters in Cracow. participation in the Spring Gallery in Pałac Sztuki in Lvov, where one of the rooms is devoted to „Book of Idolatry"

1931 - participation in a collective exposition by Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych in Cracow

1936 - „Wiadomości Literackie" prints his essay „Dead Season", „Sygnały" the essay „Autumn" and „Tygodnik Ilustrowany" the essay „Republic of Dreams". Schulz writes book reviews i.a. from Franz Kafka's „Process". „Rój" publishes „Sanatorium Under the Sign of the Hourglass" with the author's illustrations

1937 - Schulz designs the cover illustrations to Witold Gombrowicz's „Ferdydurke". Participates in a collective exposition in Lvov

1938 - first trip abroad - a three weeks stay in Paris. Polish Academy of Proficiencies awards Schulz the Golden Laurel

1939 - spends summer in Truskawiec spa together with Zofia Nałkowska and other famous writers

1941-42 - Schulz is detained in the Drohobysk ghetto. Works on cataloquing book collections plundered by Nazi Germany

1942 - on 19th November Bruno Schulz is shot in the street of Drohobycz by a member of German Gestapo

prepared by Bożena Kołodziejczak

100 LAT DOMU GERHARTA HAUPTMANNA
100 JAHRE GERHART HAUPTMANN HAUS

Do krolestwa idei należy nasz (...) i każdy ludzki dom, do królestwa idei, które stały się rzeczywistością.
(Gerhart Hauptmann)

Mój dom jest moim zamkiem. Odnalazłem znowu moją ojczyznę.
(Gerhart Hauptmann)

Willa niemieckiego noblisty Gerharta Hauptmanna w Jeleniej Górze-Jagniątkowie (niem. Agnetendorf) powstała w 1901 r. według projektu berlińskiego architekta Hansa Grisebacha. Masywny, podobny do zamku dom jest architektoniczną mieszanką historyzmu i neorenesansu. Zbudowana na granitowej skale siedziba zwana „Wiesenstein" (Łąkowy Kamień) była przez prawie pół wieku swoistym rodzajem refugium dla pisarza, lecz również centrum życia kulturalnego i towarzyskiego dla wielu artystów, intelektualistów i pisarzy z kręgów karkonoskich i berlińskich oraz słynącym z cennych zbiorów sztuki i chętnie odwiedzanym muzeum i archiwum. Z wyposażenia domu warta wzmianki jest oryginalna kolorystycznie polichromia tzw. Rajskiej Hali autorstwa Johannesa Maximiliana Avenariusa z Gryfowa, który w 1922 roku zapełnił ściany holu postaciami i motywami z dzieł pisarza, a także roślinnymi ornamentami nawiązującymi do flory i fauny Karkonoszy. Po śmierci Gerharta Hauptmanna w 1946 r. zezwolono wdowie Margarecie na wywóz dobytku, w tym cennych mebli oraz biblioteki zawierającej około 10 tys. woluminów specjalnym pociągiem do Niemiec. Od 1949 r. w willi Wiesenstein mieścił się Dom Wczasów Dziecięcych. Na mocy polsko-niemieckiego Traktatu z 1991 r. ten autentyczny i fascynujący objekt zmienił przeznaczenie i stał się, po przeprowadzeniu remontu i konserwacji, w 2000 r. instytucją kultury podlegającą miastu Jelenia Góra. „Dom Gerharta Hauptmanna" odgrywa na styku trzech państw – Polski, Czech i Niemiec – rolę kulturowego łącznika i promuje wymianę kulturalną pomiędzy twórcami z tych trzech państw, szczególnie na polu literackim. Statutowo Dom Gerharta Hauptmanna" dzieli się na dwie części. Zadaniem Muzeum Gerharta Hauptmanna jest gromadzenie, przechowywanie i eksponowanie zbiorów związanych z twórczością literacką i osobą Gerharta Hauptmanna a także literaturą i historią materialną Śląska. Centrum Spotkań, Wymiany i Badań prowadzi badania nad literaturą i historią Śląska, organizuje międzynarodowe warsztaty, sympozja i konferencje charakterze literackim, teatralnym oraz historycznym, a także imprezy kulturalne, koncerty i odczyty. Z okazji 100 rocznicy powstania willi „Wiesenstein" odbędzie się jesienią 2001 r. uroczysta inauguracja wystawy »100 lat willi „Wiesenstein«".

Opracowała Julia Koppel

Ins Reich der Ideen gehört unser (...) und jedes menschliche Haus, ins Reich der Ideen, die verwirklicht sind.
(Gerhart Hauptmann)

Mein Haus ist meine Burg. Ich habe meine Heimat wiedergefunden
(Gerhart Hauptmann, „Buch der Leidenschaft")

Die Villa des deutschen Nobelpreisträgers Gerhart Hauptmann in Jelenia Góra-Jagniątków (dt. Agnetendorf) entstand im Jahre 1901 nach dem Entwurf des Berliner Architekten Hans Grisebach. Der massive, an eine Burg erinnernde Bau vereinigt in seiner Architektur Elemente des Historismus und der Neorenaissance. Das auf einem Granitfelsen gebaute Domizil, genannt „Wiesenstein", bedeutete für den Schriftsteller für fast ein halbes Jahrhundert eine Art Refugium, war aber zugleich auch ein Zentrum des gesellschaftlichen und kulturellen Lebens für Künstler, Intellektuelle und Schriftsteller aus der Region und den Berliner Kreisen und ein wegen seiner Kunstschätze gern und oft besuchtes Museum und Archiv. Von der Ausstattung des Hauses besonders erwähnenswert ist die Wandpolychromie des Greifenberger Malers Johannes Maximilian Avenarius, der im Jahre 1922 die Wände der sogenannten Paradieshalle mit Gestalten und Motiven aus Hauptmanns Werken und pflanzlichen Ornamenten füllte. Nach Gerhart Hauptmanns Tod im Jahre 1946 erlaubte man der Witwe Margarete, die wertvollen Möbelstücke und die gesamte Bibliothek, die etwa 10.000 Bände umfaßte, mit einem Sonderzug nach Deutschland zu transportieren. 1949 zog in die Villa „Wiesenstein" ein polnisches Kindererholungsheim ein. Aufgrund des deutsch-polnischen Abkommens von 1991 erhielt dieser authentische und auratische Ort eine neue Bestimmung und wurde nach einer langen Renovierungsphase im Jahre 2000 eine Kultureinrichtung mit der Stadt Jelenia Góra als Träger.

„Das Gerhart-Hauptmann-Haus" ist eine Kulturstätte, die im Länderdreieck Polen/Tschechien/Deutschland eine die drei Länder verbindende Rolle spielt und den Austausch zwischen polnischen, deutschen und tschechischen Kulturschaffenden vor allem auf literarischem Gebiet fördert. Gemäß der Haussatzung ist das Hauptmann-Haus in zwei Teile aufgeteilt: Das Gerhart-Hauptmann-Museum hat zur Aufgabe das Sammeln, Aufbewahren und Exponieren des literarischen und persönlichen Erbes Gerhart Hauptmanns sowie der literarischen und materiellen Geschichte Schlesiens. Die Begegnungsstätte führt Forschungen im Bereich der schlesischen Literatur und Geschichte durch, organisiert internationale Werkstätten, Symposien und Konferenzen mit literarischer, geschichtlicher oder theaterwissenschaftlicher Thematik, sowie diverse Kulturveranstaltungen, Konzerte und Lesungen. Zum hundertjährigen Jubiläum des Hauses wird im Herbst 2001 die Ausstellung „100 Jahre 'Wiesenstein'" feierlich eröffnet.

Uniwersytety nad Odrą: Opole, Wrocław, Frankfurt

UNIWERSYTET WROCŁAWSKI

Uniwersytet Wrocławski rozpoczął obchody trzystulecia. Jubileusz jest okazją przypomnienia historii powstania uczelni. Pierwsze próby podjął w XVI wieku król Czech i Węgier, Władysław II Jagiellończyk, podpisując w 1505 roku akt założycielski utworzenia uczelni. Ale dopiero 200 lat później, w 1702 roku, cesarz austriacki Leopold I Habsburg założył jezuicką Akademię Leopoldina. Ta z kolei połączyła się z protestancką Viadriną, istniejącą do 1811 roku, tworząc UNIVERSITAS LITERARUM VRATISLAVIENSIS. Wtedy to właśnie we Frankfurcie nad Odrą spisano uroczyście protokół w księdze istniejącej do dziś we Wrocławiu: "... kończymy swą działalność - jedziemy do Wrocławia".

Dziś nad Odrą działają trzy dynamiczne ośrodki studenckie. Uniwersytet Wrocławski bardzo przyczynił się do powołania uczelni opolskiej, wspierając ją kadrowo i organizacyjnie, a co do Viadriny, to założycielami tego Europejskiego Uniwersytetu we Frankfurcie nad Odrą byli również wrocławscy profesorowie.

Tak więc w kontekście 300-lecia powtarza się często, że historia nauki wrocławskiej jest wielowarstwowa, kultury przenikały się wzajemnie. Na pierwszą warstwę austriacką nałożyła się prusko-niemiecka, a wreszcie po 1945 roku warstwa polska z dużymi wpływami lwowskimi i wileńskimi. Wrocławski Uniwersytet jest świadom swego wielokulturowego dziedzictwa, dlatego rozwija nową dyscyplinę pod nazwą - stosunki międzynarodowe. Kilkaset osób ubiega się co roku o indeks na tym kierunku, co świadczy o olbrzymim zainteresowaniu tą dziedziną. Specjalności są trzy: tradycyjnie niemcoznawcza, wschodnia (z lektoratami języków białoruskiego i ukraińskiego) oraz integracja europejska. Studenci lat wyższych mają szansę napisać prace dyplomowe w zagranicznych uczelniach, a na ich miejsce przybędą cudzoziemcy, aby we Wrocławiu doskonalić swoją wiedzę.

fot. J. Makarczyk

ks. abp Alfons Nossol, Dorota Wrzesińska i prof. Wojciech Wrzesiński, Opole 2001 - uroczystość nadania tytułu d.h. causa Rektorowi W. Wrzesińskiemu

Niedawno powołano również Polsko-Niemieckie Stowarzyszenie Uniwersytetu Wrocławskiego. Pewnej soboty w Sali Senatu zjawiło się piętnastu siwowłosych wybitnych profesorów niemieckich, do ich grona dołączył też noblista z 1999 roku profesor Günter Blobel i wiceprzewodniczący Bundestagu. Do tego spotkania doszło z inicjatywy profesora Norberta Heisiga, który przypomniał swym niemieckim rówieśnikom, że w murach istniejącej 200 lat uczelni przez najbliższy rok będziemy obchodzić jubileuszowe święto pod hasłem "jedności intelektualnej Europy". A nowy rok akademicki rozpocznie tej jesieni 46 tysięcy studentów i ponad 1700 nauczycieli akademickich, w tym ponad 380 profesorów.

foto: J. Katarzyński

O Jubileuszu mówił Jego Magnificencja Rektor Uniwersytetu Wrocławskiego Prof. Romuald Gelles

Universitäten an der Oder: Oppeln, Breslau, Frankfurt

BRESLAUER UNIVERSITÄT

Die Breslauer Universität tritt in ihr 300-Jahre-Jubiläum ein. Dieses Jubiläum bildet den Anlass zur Erinnerung an die Geschichte ihrer Entstehung. Erste Versuche unternahm im 16. Jahrhundert der König von Ungarn und Böhmen, Wladislaus von Jagiellonen, der 1505 die Gründungsakte der Universität unterzeichnete. Erst 200 Jahre später, im Jahre 1702, gründete der österreichische Kaiser Leopold I Habsburg die Leopoldinum-Jesuitenakademie. Diese Akademie wurde dann mit der protestantischen Viadrina, die seit 1811 existierte, zusammengeschlossen - es entstand UNIVERSITAS LITERARUM VRATISLAVIENSIS. Damals wurde in Frankfurt an der Oder feierlich das Protokoll in dem bis heute in Breslau bestehenden Buch niedergeschrieben: „wir beenden unsere Tätigkeit - wir gehen nach Breslau".

Heute sind an der Oder drei dynamische akademische Zentren tätig. Die Breslauer Universität trug weitgehend zur Gründung der Universität in Oppeln bei, indem sie sie mit ihren Lehrkräften und organisatorischer Erfahrung unterstützte. Begründer der Europäischen Universität Viadrina in Frankfurt an der Oder waren auch Breslauer Professoren.

Im Zusammenhang des 300-Jahre-Jubiläums wird also oftmals wiederholt, dass die Geschichte der Breslauer Wissenschaft mehrschichtig ist; die Kulturen durchdrangen einander. Die erste österreichische Schicht überdeckte eine weitere, preußisch-deutsche Schicht, und letztendlich nach 1945 polnische Schicht mit mächtigen Einflüssen von Lemberg und Vilnius. Die Breslauer Universität ist sich des multikulturellen Erbgutes bewusst, daher wird hier eine neue Disziplin der Wissenschaft entwickelt - internationale Beziehungen. Mehrere hundert Personen bewerben sich alljährlich um Studierplätze an dieser Fakultät; dies zeugt von dem mächtigen Interesse an dem Wissensbereich. Es gibt drei Fachrichtungen: traditionell Deutschkunde, Ostkunde (mit Fremdsprachenunterricht weißrussisch und ukrainisch) sowie europäische Integration. Die Studenten der älteren Jahrgänge haben die Chance, ihre Diplomarbeiten an ausländischen Hochschulen zu schreiben; ihren Platz nehmen dann Ausländer ein, die in Breslau ihre Horizonte erweitern.

In der letzten Zeit wurde auch der Polnisch-Deutsche Verband der Breslauer Universität gegründet. An einem Samstag erschienen im Senatsaal 15 grauhaarige hervorragende deutsche Professoren; es schlossen sich ihnen auch der Nobelpreisträger von 1999, Professor Günter Blobel und der Vizepräsident von Bundestag an. Initiator dieses Treffens war Professor Norbert Heisig, der seine deutschen Altersgenossen daran erinnerte, dass in der 300 Jahre lang bestehenden Universität die Jubiläumsfeier unter dem Zeichen „Intellektueller Einheit Europas" stattfinden wird. Das neue Studienjahr beginnen in diesem Herbst 46 Tsd. Studenten und über 1700 akademische Lehrer, darunter 380 Professoren.

Über das Jubiläum sprach Seine Magnifizenz,
Rektor der Breslauer Universität
Professor Romuald Gelles.

Університети над Одрою: Ополе, Вроцлав, Франкфурт

ВРОЦЛАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Вроцлавський університет почав святкувати своє трьохсотріччя. З нагоди ювілею можна пригадати історію його заснування. Першу спробу заснувати університет здійснив у XXI столітті король Чехії і Угорщини Владислав Ягайло. Підписавши в 1505 році акт заснування, він започаткував Вроцлавський Університет. І лише 200 років пізніше, в 1702 р. австрійський імператор Леопольд I Габсбург заснував єзуїтську Леопольдинську академію. Наступним етапом було об'єднання академії з протестантською Віадріною, яка існувала від 1811 року. Відтоді Вроцлавський Університет існував під назвою УНІВЕРСІТАС ЛІТЕРАРУМ ВРАТІСЛАВІЕНСІС.

Саме тоді у Франкфурті над Одрою написали урочистий протокол у книзі, яка до сьогодні зберігається у Вроцлаві: „закінчуємо свою діяльність у Вроцлаві".

На сьогодні над Одрою існують три динамічні студентські центри. Вроцлавський Університет надав допомогу при заснуванні Опольського університету, забезпечивши його науковими кадрами та допомігши при організаційній роботі. Коли ж йдеться про Віадріну, то засновниками цього європейського університету у Франкфурті над Одрою також були вроцлавські професори.

Отож з нагоди 300-річчя часто повторюємо, що історія вроцлавської науки є багатоверствовою, культури зазнавали власних впливів. На першу, історичну верству, наклалася пруско-німецька. У третьої після 1945 року, польська верства, із сильними львівськими і віленськими впливами. Вроцлавський університет свідомий своєї різноманітної культурної спадщини, тому розвиває нову дисципліну, яка називається – міжнародні відносини. Кожного року кількасот осіб вступає на цей факультет, а це означає, що молодь залучена цією галуззю науки. На міжнародних відносинах є три спеціалізації: німецькомовна (з викладанням дисциплін українською та білоруською мовами) і європейська інтеграція. Старшокурсники мають шанс написати дипломні роботи в закордонних університетах, а на їх місця прийдуть іноземці, щоб у Вроцлаві поглиблювати свої знання.

Недавно також утворенно польсько-німецьке товариство Вроцлавського університету. Одного суботнього дня в залі Сенату з'явилося 15 сивоголових визначних німецьких професорів, серед яких був лауреат Нобелівської премії 1999року професор Гінтер Блобель і наступник голови Бундестагу. Для зустріч відбулася з ініціативи професора Норберта Гайсінга, який нагадав своїм німецьким друзям, що в стінах трьохсотрічного університету впродовж наступного року буде відбуватися свято під гаслом „інтелектуальної єдності Європи". А новий навчальний рік цієї осені розпочне 46 тисяч студентів і понад 1700 викладачів, серед яких 380 професорів.

Про ювілей розповідав
доктор історичних наук, професор,
ректор Вроцлавського університету Ромуальд Геллес.

Rektor prof. Gesine Schwan

fot. Hide Fest z Uniwersytetu Europejskiego Viadrina

VIADRINA – FRANKFURT NAD ODRĄ

Uniwersytet Europejski Viadrina we Frankfurcie nad Odrą szczyci się bogatą tradycją. Powstał w roku 1506 i przez ponad 300 lat, do rozwiązania w roku 1811, był jedną z najważniejszych uczelni niemieckojęzykowego obszaru. Zbiory biblioteczne Viadriny zostały po zamknięciu przeniesione do Wrocławia na tamtejszy uniwersytet. W roku 1991 zapadła decyzja ponownego założenia Viadriny. Czy mogłaby Pani objaśnić, co przyczyniło się do ponownego otwarcia uczelni?

Rektor prof. Gesine Schwan: Idea założenia Viadriny miała dwa źródła: po pierwsze była to inicjatywa mieszkańców Frankfurtu. Frankfurt leży na wschodniej granicy Niemiec i jest obszarem, który w roku 1989 znajdował się w wielkim kryzysie. Ta sytuacja zrodziła przemyślenia, że uniwersytet mógłby przyczynić się do ożywienia całego regionu. Do tego dołączyły się idee zachodnioniemieckich reformistów uniwersyteckich, którzy zebrali się, aby założyć na nowo uniwersytet. Powstająca uczelnia miała stać się uczelnią nowego i szczególnego rodzaju. Miała ona – leżąc na granicy z Polską – przede wszystkim pomóc poprawić stosunki niemiecko-polskie i ożywić je, a także rozpocząć naukowe badania idei nowej, poszerzonej Europy, jak również propagować tę myśl publicystycznie. Viadrina miała stać się uniwersytetem reformy, tzn. uczelnią szczególnie internacjonalną i interdyscyplinarną. Te oba „i", jak zawsze mówimy, przejawiają się następująco: międzynarodowość Viadriny uwidacznia fakt, że posiadamy ponad 40% nieniemieckich studentów. Jest to w Niemczech zupełnie wyjątkowe. Największą część cudzoziemców – 33% – stanowią Polacy, pozostałe 10% studenci innych narodowości. Także wśród asystenckiej kadry naukowej mamy obecnie 20% nieniemieckich naukowców, głównie Polaków. Wśród profesorów procent ten jest jeszcze nieco niższy. Utworzyliśmy niemiecko-polski kierunek studiów: Prawo, a także inne międzynarodowe kierunki, niektóre z angielskim językiem wykładowym. Prowadzimy także studia podyplomowe, np. Master of European Studies; mamy też wiele kooperacji z około 140 uniwersytetami. Interdyscyplinarność naszej uczelni jest

Die Europa Universität Viadrina Frankturt/Oder blickt auf eine sehr reiche Tradition zurück. Die Universität entstand im Jahre 1506 und war über 300 Jahre eine der wichtigsten Universitäten im deutschsprachigen Raum, bevor sie 1811 geschlossen wurde. Die Bibliotheksbestände wurden nach Breslau an die dortige Universität verlegt. 1991 hat man sich entschieden, die Univesität neu zu gründen. Könnten Sie erläutern, was zu der Neugründung führte?

Präsidentin Prof. Gesine Schwan: Die Idee kam von zwei Seiten: zum Einen von der Bürgerbewegung in Frankturt/Oder. Frankfurt liegt an der östlichen Grenze Deutschlands und ist insgesamt ein Gebiet, das vor allem 1989 in einer großen Krise war. Das führte zu der Überlegung, daß die Universität zu einer Neubelebung der gesamten Region beitragen kann. Dazu kamen die Gedanken von westdeutschen Univesitätsreformern, die sich zusammengetan hatten, die Uniwesität hier neu zu gründen. Es sollte die Universität eines neuen, eines besonderen Typs sein. Sie sollte, an der Grenze nach Polen gelegen, vor allen Dingen, das deustch-polnische Verhältnis verbessern helfen, es zu beleben und auch den Gedanken eines neuen, erweiterten Europa wissenschaftlich untersuchen und publizistisch propagieren. Die Viadrina soll eine Universität der Reform sein, d.h. besonders international und besonders interdisziplinär. Diese beiden "I-s", wie wir es immer nennen, kommen folgendermaßen zum Ausdruck: die Interationalität vor allem markant dadurch, daß wir mehr als 40 % nichtdeutsche Studenten haben, das ist einmalig in Deutschland. Der größere Teil - 33 % - sind Polen, noch einmal 10 % andere nichtdeutsche Studierende. Auch im Mittelbau, bei der Lehrenden, haben wir inzwischen etwa 20 % Nichtdeutsche, meist Polen. Bei den Professoren ist der Anteil noch etwas geringer. Wir haben ferner einen deutsch-polnischen Studiengang Jurisprudenz, sowie andere internationale Studiengänge z.T.in englischer Sprache. Wir haben Aufbaustudiengänge, wie den Master of European Studies und wir haben eine ganz große Zahl von internationalen Kooperationen mit etwa 140 Universitäten.

widoczna szczególnie na Wydziale Kulturoznawstwa. Różnica między Viadriną i tradycyjnymi uniwersytetami polega na tym, że nie skupiamy poszczególnych kierunków w Wydziale Filozoficznym, ale tworzymy socjologiczne, kulturoznawcze, historyczne, literackie, językowe podstawowe dziedziny studiów i porównujemy je ze sobą. Tematy jak problem osobowości czy problemy graniczne są naukowo analizowane.

Głównymi partnerami kooperacji są...

Rektor Schwan: Na płaszczyźnie polsko-niemieckiej kooperujemy przede wszystkim z Poznaniem w Collegium Polonicum i bardzo zależy nam na tym, aby także ściśle współpracować z Uniwersytetem Wrocławskim. W połowie lutego byłam we Wrocławiu i omówiliśmy dalsze możliwości kooperacji. W czerwcu przyjeżdża do nas delegacja Uniwersytetu Wrocławskiego, gdyż otwieramy wystawę o dawnej Viadrinie w ramach roku Prus i Wrocław odgrywa tu ważną rolę. Podczas mojej wizyty we Wrocławiu mogłam obejrzeć księgę protokolarną senatu, w której udokumentowane jest zamknięcie Viadriny i przeniesienie zbiorów biblioteki do Wrocławia. Jest to więc ścisła współpraca. Nasz Wydział Gospodarki współpracuje ściśle z Akademią Ekonomiczną w Poznaniu, a także ze Szkołą Handlową w Warszawie. Kooperujemy też z Krakowem oraz z innymi uniwersytetami regionu Europy Środkowowschodniej, jak np. z prywatnym uniwersytetem na Białorusi, z uniwersytetem w St. Petersburgu i z uniwersytetem w Swierdłowsku na Uralu. W Europie Południowej współpracujemy z Sofią. Wszystkie nasze kooperacje są ścisłe i w Niemczech uważa się nas za tzw. bramę do obszaru środkowowschodnioeuropejskiego.

Wróćmy jeszcze do Collegium Polonicum. Wiele osób w Polsce słyszało o tej placówce, ale nie wszyscy wiedzą, jak doszło do jej utworzenia, jakie są jej głównee zadania i perspektywy.

Rektor Schwan: Naszym planem było stworzenie miejsca spotkań z różnymi polskimi uniwersytetami, miejsca kontaktu Viadriny z polskimi uczelniami. Wszystko skoncentrowało się trochę bardziej na Uniwersytecie Poznańskim, ponieważ odpowiedzialna komisja powierzyła Uniwersytetowi Poznańskiemu zadanie postawienia budynku. Poznańska uczelnia zbudowała rzeczywiście piękny, duży budynek za środki rządu polskiego, częściowo własne, a częściowo za pieniądze Unii Europejskiej. Naszym zadaniem jest utrzymywanie jak największej ilości kadry naukowej. Rząd Brandenburgii finansuje nam 12 miejsc: 5 profesur i 7 asystentur. Stworzyliśmy także program Europa Fellow, w ramach którego około 40 członków pisze prace doktorskie i habilitacje. Uniwersytet Poznański prowadzi w Collegium Polonicum kierunek politologii oraz ochrony środowiska. Mamy też wspólny kierunek prawa, na którym wykładają także profesorowie z Poznania i z Wrocławia. Dążymy, aby nie tylko polsko-niemieccy ale różni europejscy studenci uczyli się wspólnie na jednym kierunku. To nie tak łatwo zrobić, jak powiedzieć, gdyż problemy językowe są ciągle bardzo duże. Niemcy przeważnie nie znają polskiego, angielski jest nie zawsze wspólnym językiem, przy programie Fellow jest czasem naprawdę trudno znaleźć wspólną bazę językową.

Wywiad przeprowadziła
Iwona Uberman

Collegium Polonicum - fot. Adam Czernenko z Collegium Polonicum

Einen Ansatz der Interdisziplinarität haben wir vor allem in der Kulturwissenschaftlichen Fakultät. Der Unterschied zu einer traditionellen Universität ist, daß wir in der Philosophischen Fakultät nicht einzelne Disziplinen Zusammentassen, sondern daß wir Grundstudienzugänge sozialwisszenschaftlicher, kulturwissenschaftlicher, historischer, literaturwissenschaftlicher und sprachwissenschaftlicher Art haben und dziese miteinander vergleiche, Fragen der Identität oder die Grenzproblematik werden hier in der Forschung untermauert.

Ihre wichtigsten Kooperationspartner sind...

Präsidentin Schwan: Im deutsch-polnischen Bereich haben wir vor allem die Kooperation mit Poznan im Collegium Polonicum und es liegt uns sehr daran, mit der Universität in Wroclaw eng zu kooperieren. Ich war Mitte Februar in Wroclaw und wir haben weitere Kooperationsmöglichkeiten besprochen. Am 8. Juni komt eine Delegation der Wroclawer Universität zu uns, weil wir eine Ausstellugn über die alte Viadrina im Rahmen des Preußen-Jahres eröffnen werden und da spielt Wroclaw natürlich eine große Rolle. Als ich jetzt in Wroclaw war, hat mir der Direktor das Protokollbuch des Senats gezeigt, in dem die Auflösung der Viadrina und die Verlagereng der Bibliothek nach Wroclaw dokumentiert ist. Also das ist eine enge Kooperation. Unsere Wirtschaftliche Fakultät arbeitet eng mit der Wirtschaftsuniversität in Poznan, aber auch mit der Szkola Handlowa in Warszawa zusammen. Auch mit Krakau haben wir Kooperationen, darüber hinaus mit mittelosteuropäischen Universitäten in Weißrussland eine Zusammenarbeit mit der privaten, nicht mit der staatlichen Universität, weiterhin mit der ST.Petersburger Universität, mit Jekatherinenburg im Ural, und in der Südosteuropa haben wir mit Sofia eine Kooperation. Das ist alles sehr eng und wir gelten in Deutschland sozusagen als ein Eingangstor für den mittelosteuropäischen Bereich.

Ich würde gern noch näher auf das Collegium Polonicum zu sprechen kommen. Daß es diese Einrichtung gibt, ist vielen Polen bekannt. Aber nicht ale wissen, wie es dazu gekommen ist, daß sie entstand, was die Hauptaufgaben sind und welche zukünftigen Entwicklungsperspektiven das Collegium hat.

Präsidentin Schwan: Die Überlegung war, mit der polnischen Seite, also mit allen polnischen möglischen Universitäten, einen Ort der Begegnung der Viadrina mit der polnischen Universität zu haben. Das hat sich dann etwas mehr auf die Posener Universität zubewegt, weil der dafür zuständiger Ausschuß Posen den Auftrag gegeben hat, das Gebäude zu erstellen.Die Posener Universität hat in der Tat ein sehr schönes, großes Gebäude erstellt, mit Metteln der polnischen Regierung, zum Teil mit eigenen Mitteln und auch mit Geldern der Europäischen Union. Unser Beitrag ist, möglichst viel Lehrende dorthin zu entsenden. Wir bekommen insgesamt 12 Lehrpositonen vom Land Brandengurg finanziert, 5 Professuren und 7 Personen im Assistenzbereich. Wir haben ein Europa Fellow Programm. wo etwa 40 Fellows Doktorarbeiten und zum Teil auch Habilitationsarbeiten schreben. Poznan hat am Collegium Polonicum einen Grundstudiengang für Politologie und einen Umweltschutzstudiengang. Wir haben den gemeinsamen juristischen Studiengang, an dem sehr startk Posener und Wroclawer Professoren beteiligt sind. Der Gedanke ist, daß insgesamt sich nicht nur deutschpolnische, sondern europäische Studierende in Studiengängen zusammenfinden. Dies ist nicht so leicht gemacht, wie gesagt, weil die Sprachproblematik nach wie vor besteht.Die Deutschen sprechen in der Regel nicht Polnisch, Englisch als gemeinsamer Nenner steht auch nicht immer zur Verfügung; beim Fellow Programm z.B.ist es ganz schön schwierig, eine gemeinsame sprachliche Basis zu finden.

Wrocławskie starania o EXPO 2010

Tysiącletni Wrocław to miasto otwarte na nowe idee i wyzwania. Misja miasta, jakże trafnie sformułowana przez Jana Pawła II, podkreśla specyfikę dolnośląskiej metropolii: „Wrocław - miastem spotkania, miastem, które jednoczy". Stolica regionu dolnośląskiego kilkakrotnie potwierdzała te słowa. Wrocław był w roku 1948 gospodarzem Światowego Kongresu Intelektualistów na Rzecz Pokoju. Dwukrotnie w 1989 i 1995r. gościł Europejskie Spotkania Młodych, organizowane przez ekumeniczną wspólnotę z Taizé. W roku 1997 odbył się Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny. Starania o prawo do organizacji EXPO to dla miejsca, w którym spotyka się duchowa spuścizna Zachodu i Wschodu, są naturalną kontynuacją dobrej tradycji.

Paweł Moras
Dyrektor Biura
ds. EXPO 2010 Wrocław

Wroclaw's bid for the World EXPO 2010

The 1,000-year-old Wrocław is a city open to new ideas and challenges. The mission of the Lower Silesian metropolis was put very aptly by Pope John Paul II -"Wrocław, the city of reunions, the city that unites". The Lower Silesian capital confirmed these words several times. Wrocław played host to the World Congress of Intellectuals for Peace in 1948. Twice, in 1989 and 1995, it held European Youth Meetings organized by the Taizé ecumenical community. The International Eucharistic Congress was held in Wrocław in 1997. For a city where the spiritual heritage of the East and West meet, efforts to win the right to organize EXPO constitute a natural continuation of a good tradition.

Paweł Moras
Director of the EXPO 2010
Wrocław Bidding Office

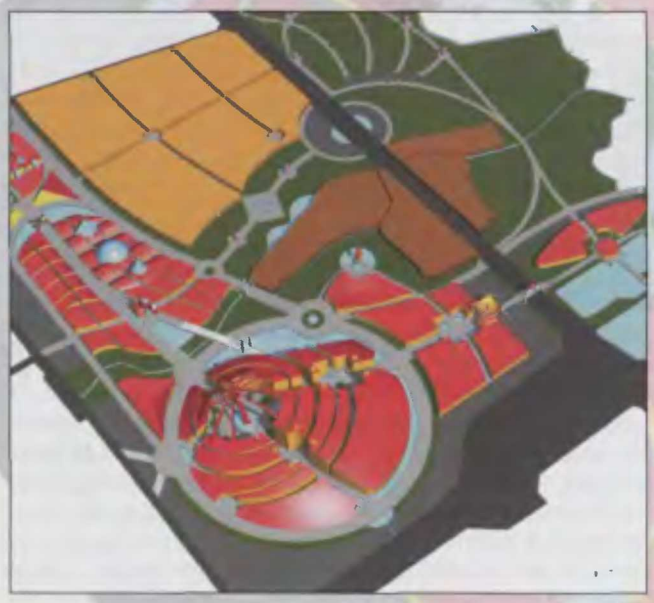

Вроцлавські старання до права організування ЕКСПО 2010

Тисячолітній Вроцлав - це місто відверте на нові ідеї і можливості. Місія цього міста, про що дуже влучно говорить Іоан Павло II, підкреслює специфіку нижньосілезінської столиці: "Вроцлав - місто зустрічей, місто, яке об'єднує". Столиця нижньосілезінського регіону декілька разів підтверджувала ці слова. У 1948 році Вроцлав був господарем Світового Конгресу Інтелектуалістів для Справи Миру. Два рази, у1989 і 1995 роках відбувалися тут європейські Зустрічі Молоді, які були організовані релігійним об'єднанням із Таізу. У 1997 році тут відбувся Еухаристичний Конгрес. Старання до права організування ЕКСПО 2010 для міста, в якому стикається культурна спадщина Заходу і Сходу, це натуральне продовження доброї традиції.

Павло Морас
Директор
від справ Експо 2010 Вроцлав

Breslauer Bewerbung um die EXPO 2010

Das tausendjährige Breslau ist eine Stadt, die auf neue Ideen und Herausforderungen aufgeschlossen ist. Die Mission der Stadt, die vom Papst Johannes Paulus II zutreffend formuliert wurde, betont die Spezifik der niederschlesischen Metropole: "Breslau - eine Stadt der Begegnung, eine Stadt, die vereinigt". Die jüngste Geschichte der Hauptstadt von Niederschlesien hat dieses Motto mehrmals bestätigt: Der Internationale Friedenskongress der Intellektuellen im Jahre 1948; die Europäischen Jugendtreffen, veranstaltet 1989 und 1995 von der ökumenischen Taizé-Gemeinschaft, der Eucharistische Weltkongress 1997 sind nur einige der Beispiele internationaler Veranstaltungen in Breslau. Für eine Stadt, in der das spirituelle Erbe von Ost und West aufeinander treffen, ist die Bewerbung um die Austragung der Weltausstellung im Jahre 2010 quasi eine Fortsetzung der guten Tradition.

Paweł Moras
Direktor für EXPO 2010 Wroclaw
Stadtverwaltung Breslau

EUROPA

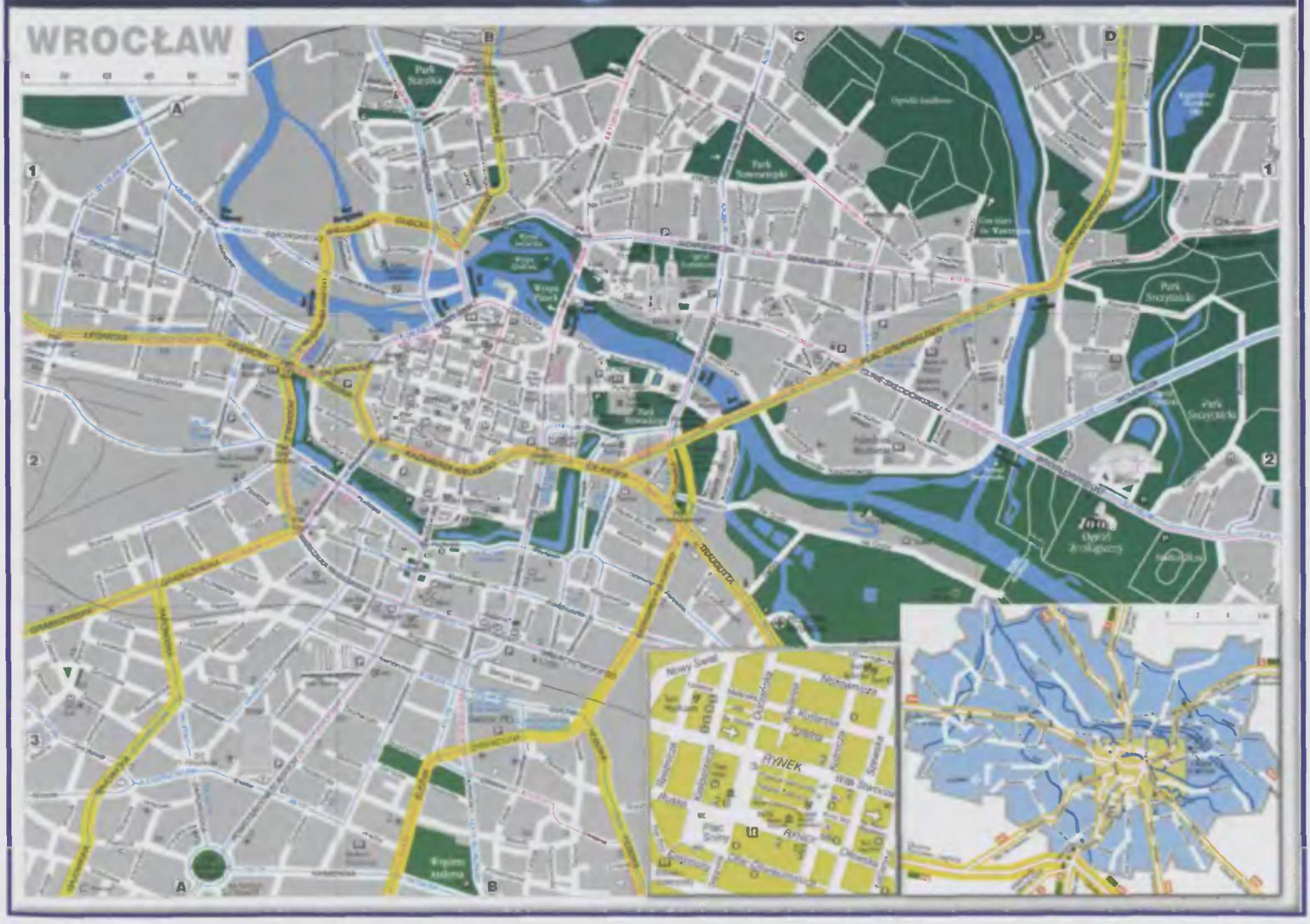
WROCŁAW
RYNEK

Honorowy Obywatel Miasta Wrocławia 2001

WROCŁAW

Szanowny Panie Prezydencie,
Gratulujemy i życzymy dużo zdrowia i sił!

Sehr geekrter Herr Präsident,
Herzlichen Glückwunsch! Wir wünschen Ihnen viel Gesundheit und Kraft!

Vážený Pane Presidente,
Blahopřejeme! Přejeme hodně zdraví a sil!

OBYWATEL
VACLAV HAVEL
Prezydent Republiki Czeskiej został uhonorowany tytułem *Civitae Wratislaviensi Donatus*. Został Honorowym Obywatelem Miasta Wrocławia. „Jest osobą symbolizującą czeską historię najnowszą, ale także osobą symbolizującą szansę naszego miasta i regionu na współpracę z czeskimi partnerami"- napisała Rada Miejska w uzasadnieniu swojej decyzji. Havel wielokrotnie w publicznych wystąpieniach dawał wyraz swoim związkom z Wrocławiem. Festiwal Czeskiej i Słowackiej Kultury Niezależnej, zorganizowany w 1989 roku w stolicy Dolnego Śląska, nazwał uwerturą do „aksamitnej rewolucji". We Wrocławiu tworzyła się też Solidarność Polsko-Czeska. Havel jest doktorem *honoris causa* Uniwersytetu Wrocławskiego.

DER BÜRGER
VACLAV HAVEL
Der Staatspräsident der Tschechischen Republik wurde mit dem Preis „Civitae Wratislanviensi Donatus" gewürdigt. Kraft des Beschlusses der Stadtverwaltung vom 31. Mai 2001 wurde er zum Ehrenbürger der Stadt Breslau erklärt. „Er ist eine Person, die die neueste tschechische Geschichte verkörpert, aber auch eine Person, die die Chancen unserer Stadt und Region für Zusammenarbeit mit tschechischen Partnern symbolisiert" - schrieben Vertreter der Stadtverwaltung in der Begründung ihres Beschlusses. Während seiner öffentlichen Auftritten brachte Havel seine Beziehungen zu Wroclaw mehrfach zum Ausdruck. Das Festival Tschechischer und Slowakischer Unabhängiger Kultur, 1989 in der niederschlesischen Hauptstadt veranstaltet, nannte er „Ouvertüre zur Seidenrevolution". In Breslau entstand auch die Polnisch-Tschechische Solidarität. Während des Besuchs in Breslau pries Havel sogar unser Bier. Havel ist *Doctor Honoris Causa* der Breslauer Universität.

ГРОМАДЯНИН
ВАЦЛАВ ГАВЕЛЬ
Президент Чеської Республіки отримав „Civitae Wratislanviensi Donatus", Почесне Громадянство міста Вроцлава. „Це людина, яка символізує найновішу чеську історію, але також людина, яка символізує шанс нашого міста і регіону на співробітництво із чеськими партнерами" – написала Міська Рада, обгрунтовуючи своє рішення.
Виступаючи, Гавель багато разів підкреслював свої зв'язки із Вроцлавом. Фестиваль Незалежної Чеської і Словацької Культури, який зорганізовано у 1989 році, в столиці Нижньої Сілезії, назвав увертюрою до „оксамитної революції ". У Вроцлаві створилася також Польсько – Чеська Солідарність. Гавель має учений ступінь доктора *honoris causa* Вроцлавського Університету.

Mit dem Preis der Stadt Breslau gewürdigt

MARIA UND AUGUST WILHELM HECT
Sie waren in der zusammen mit dem Verband Katholischer Intellektuellen gegründeten St. Hedwig Dortmund-Breslauer Stiftung der Partnerschaft von Pfarrgemeinden, die Wohltätigkeitshilfe für Breslau und seine Einwohner organisiert, tätig. Den Preis erhielten sie für die Abschaffung der deutsch-polnischen Klischees.
EWA SZUMAŃSKA-SZMORLIŃSKA
Schriftstellerin, die seit ersten Nachkriegsjahren mit Breslau verbunden ist. Autorin satirischer Rundfunksendungen, die zur Klassik dieses Genres geworden sind. Während des 2. Weltkriegs war sie Soldatin bei AK (Armia Krajowa - Landesarmee), sie nahm an dem Warschauer Aufstand teil. Sie kooperierte mit dem Polnischen Rundfunk in Breslau, mit Kulturmagazinen „Odra" und „Dialog".
„NOTATNIK TEATRALNY"
Besteht seit zehn Jahren. Es werden darin grofle Interviews und wertvolle Urkunden aus dem Theaterleben abgedruckt: Stenogramme aus den Theaterproben, Fotos, Notizen. „NOTATNIK" publiziert auch Monografien, u.a. über Jerzy Grotowski und das Laboratorium-Theater.
RENATA MAUER-RÓŻAŃSKA
Sie erhielt den Preis für hervorragende Sportlerleistungen und Verdienste um die Förderung der Stadt im Ausland. Zweifache Medailleninhaberin in den Olympischen Spielen im Sportschieflen. Siegerin im Weltpokal in Kurzgewehrschießen. Sie ist die wohl bekannteste Breslauer Sportlerin. Seit 1989 Mitgliederin der Mannschaft im Sportschießen im Sportclub WKS Wrocław.

Laureaci Nagrody Wrocławia 2001

MARIA I AUGUST WILHELM HECTOWIE
Działacze powołanej wspólnie z Klubem Inteligencji Katolickiej Dortmundzko-Wrocławskiej Fundacji Partnerstwa Międzyparafialnego im. św. Jadwigi, która organizuje pomoc charytatywną dla Wrocławia i jego mieszkańców. Nagrodę otrzymali za przełamywanie stereotypów polsko-niemieckich.
EWA SZUMAŃSKA-SZMORLIŃSKA
Pisarka, która jest od pierwszych lat powojennych związana z Wrocławiem. Autorka satyrycznych słuchowisk radiowych, które stały się klasyką polskiej rozrywki. W czasie wojny była żołnierzem AK, uczestniczyła w powstaniu warszawskim. Współpracowała z Polskim Radiem Wrocław, „Odrą" i „Dialogiem".
„NOTATNIK TEATRALNY"
Istnieje od dziesięciu lat. Drukuje obszerne wywiady i cenne dokumenty z pracy teatru: stenogramy z prób, zdjęcia, notatki. Wydaje również monograficzne opracowania, poświęcone m.in. Grotowskiemu i teatrowi Laboratorium.
RENATA MAUER-RÓŻAŃSKA
Laur otrzymała za wybitne osiągnięcia sportowe i zasługi dla promocji miasta za granicą. Dwukrotna medalistka olimpijska w strzelectwie. Zdobywczyni Pucharu Świata w konkurencji karabinka sportowego. Chyba najbardziej znana wrocławska sportsmenka. Od 1989 roku jest zawodniczką Sekcji Strzelectwa Sportowego WKS Śląsk.